

e-Πρόταση

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ «ΠΡΟΤΑΣΗ» ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2018 – Νο 8

Περιεχόμενα

Σημείωμα Υπεύθυνου Συντακτικής Επιτροπής

Διαφορετικές εποχές, παρόμοια προβλήματα. Αναζητείται ακόμη λύση

A. ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ Ή ΤΟΝ ΑΛΛΟ ΤΡΟΠΟ ΖΩΗΣ Σκέψεις, απόψεις, προβληματισμοί, προτάσεις.

Πες μου πως να οριοθετήσω το παιδί μου!

Πρόληψη μέσα από τη λογοτεχνία

Οι αμοιβές και οι ποινές στο πλαίσιο των κινήτρων μάθησης

B. ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ Ή ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

ΠΡΟΤΑΣΗ

2ο Επιστημονικό Συνέδριο «Παραστασιακές Τέχνες στην Εκπαίδευση: συλλογικότητα, σκέψη και εμπειρία»

Δράσεις της ομάδας Στήριξης και Επικοινωνίας της Κίνησης ΠΡΟΤΑΣΗ

ΚΑΛΛΙΠΟΛΙΣ

«Εγώ & Εσύ... Δυναμώνουμε Μαζί»: Η αξιοποίηση ενός εκπαιδευτικού υλικού πρόληψης από 2 εθελοντικές ομάδες

Όταν οι «Διεξοδίτες»... συνάντησαν τους «Εμείς και η Ιστορία μας»

Γ. Η ΠΡΟΛΗΨΗ ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΟΛΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Πως λειτουργούν οι πολίτες της παράλληλης Ελλάδας για να περάσουν από το περιθώριο στο επίκεντρο της καθημερινής ζωής

α. Εντοπίζουμε

β. Παρεμβαίνουμε και Υπερασπιζόμαστε

Συνάντηση φορέων με θέμα την εφαρμογή του αντικαπνιστικού νόμου

Δ. ΚΑΙ ΜΕΡΙΚΑ ΑΚΟΜΗ

Το δικαίωμα να ξέρεις

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ :

α) Το τεύχος αυτό είναι χωρισμένο σε 4 βασικές ενότητες (Α, Β,Γ,Δ), οι οποίες αντιστοιχούν στις θεματικές που αναφέρεται το νέο e-ΠΡΟΣΩΠΟ.

β) Αν για οποιοδήποτε λόγο δεν ενδιαφέρεστε να λαμβάνετε το e-ΠΡΟΣΩΠΟ, παρακαλούμε ενημερώστε μας να σας διαγράψουμε από τη λίστα αποδεκτών.

Εκδότης: Βασίλης Πασσάς

Ιδιοκτησία: ΚΙΝΗΣΗ «ΠΡΟΤΑΣΗ», www.protasi.org.gr

Σαρανταπόρου 20, 26223 Πάτρα, τηλ.: 2610 451 790, 2610 454 357, fax: 2610 451 790

e-mail: protasi@pat.forthnet.gr

Υπεύθυνη σύνταξης: Αγγελική Πασσά

Υπεύθυνη επιμέλειας κειμένων: Γεωργία Λαμπροπούλου

Επιμέλεια σχεδιασμού: Τσιρίκος Κωνσταντίνος, Μαρίνου Ελευθερία

Κυκλοφορεί σε ηλεκτρονική μορφή. Οι απόψεις των συγγραφέων δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Κίνησης «ΠΡΟΤΑΣΗ».

Διαφορετικές εποχές, παρόμοια προβλήματα. Αναζητείται ακόμη λύση

1825 – 1827 Βρισκόμαστε στο μέσο της Ελληνικής Εθνεγερσίας

Είναι η περίοδος της παρακμής και της αποδυνάμωσης, που έρχεται ως επακόλουθο των εμφύλιων συγκρούσεων του 1824 και που θέτει σε δεύτερη μοίρα την πολεμική δράση εναντίον των Οθωμανών, ενώ η ανεμπόδιστη αποβίβαση τακτικών αιγυπτιακών στρατευμάτων στην ακτή της Μεθώνης, στις 12 Φεβρουαρίου 1825, επιδεινώνει ακόμη περισσότερο την κατάσταση. Τα στρατεύματα του Ιμπραήμ, μέσα σε δύο χρόνια, εκδίωξαν την επαναστατική κυβέρνηση από το μεγαλύτερο μέρος της επικράτειας που είχε απελευθερώσει τα τελευταία χρόνια και περιόρισε την παρουσία της σε μερικές λωρίδες γης στην Αργοναυπλία, την Κόρινθο και τη Μεγαρίδα. Η παρέμβαση της Αγγλίας, της Ρωσίας και της Γαλλίας, με αποκορύφωμα τη ναυμαχία του Ναυαρίνου (8 Οκτωβρίου 1827), έσωσε την Επανάσταση από την τραγική κατάσταση που είχε περιέλθει και δημιούργησε τις προϋποθέσεις για τη δημιουργία ελεύθερου ελληνικού κράτους.

Οι εκκλήσεις επώνυμων πρωταγωνιστών κ.λπ. του εθνικοαπελευθερωτικού μας αγώνα είναι ενδεικτικές της αγωνίας του έθνους μας για ενότητα προ των διαγραφόμενων ζοφερών εξελίξεων.

Ο συνετός οπλαρχηγός του 1821, Νικηταράς, απευθυνόμενος στους Κουντουριωταίους, στις 23-12- 1823, λίγο πριν αρχίσει ο πρώτος εμφύλιος, τονίζει: «Αδελφοί, η Ελλάδα πάσχει και κινδυνεύει να χαθεί, **όχι βέβαια από τους εχθρούς της, αλλά από την ασυμφωνία των τέκνων της**».

Ο Γ. Καραϊσκάκης, που είχε βιώσει τον εφιάλτη των εμφύλιων συγκρούσεων, μετά τον σοβαρό τραυματισμό του στη μάχη του Φαλήρου το 1827 (ο οποίος κατά νεότερες έρευνες αποδίδεται σε δολοφονική ενέργεια), λίγο πριν πεθάνει είπε στους συναγωνιστές του: «Εγώ πεθαίνω, όμως εσείς να είστε μονιασμένοι και να βαστάξετε την πατρίδα».

Ο Αλέξανδρος Σούτσος, το 1827, με την καυστική σάτιρα που τον διακρίνει, στέλνει το δικό του μήνυμα: «**Ός πότε οι φατριασμοί, αι τόσαι ανομίες, αι τόσαι διαιρέσεις σας, αι τόσαι σας ληστείες. Ελάτε εις συναίσθησιν. Αφήσατε τα πάθη, από τας διχονοίας σας το Γένος σας εχάθη**».

Ο Μακρυγιάννης στοχάζεται με πικρία: «...κρίμα που σκοτωνόμαστε κι' ανάθεμα στους αίτιους του εμφυλίου πολέμου και της φατρίας, όπου **κατάντησαν το έθνος σε άχλιαν κατάστασιν**».

Το ερώτημα που ανακύπτει από την αναδρομή στις εμφύλιες συγκρούσεις του 1821 είναι αν και πότε **θα σταματήσουν οι εμφύλιοι πόλεμοι**.

Η απάντηση είναι δύσκολη και εξαρτάται από ορισμένες προϋποθέσεις. Όταν εκλείψουν οι αφορμές που τους προκαλούν και όταν κάθε πολίτης και δη οι πολιτικοί και στρατιωτικοί αρχηγοί βάλουν το κοινό, το εθνικό συμφέρον, πάνω από το ατομικό, τις προσωπικές φιλοδοξίες και τους εγωισμούς. Τέλος όταν και τα παθήματα γίνουν μαθήματα, τότε θα εκλείψουν και οι εμφύλιοι πόλεμοι.

Η χρηστή διοίκηση, η αξιοκρατία, η ύπαρξη και η σωστή λειτουργία των εποπτικών μηχανισμών σε όλο το φάσμα της κρατικής εξουσίας, είναι τα αποτελεσματικότερα μέτρα για την αποτροπή των εμφύλιων σπαραγμών.

1937 Όπου και να ταξιδέψω η Ελλάδα με πληγώνει

Πήλιο, Μυκήνες, Σαντορίνη, Σαλαμίνα, Αθήνα

...Όπου και να ταξιδέψω η Ελλάδα με πληγώνει

παραπετάσματα βουνών αρχιπέλαγα γυμνοί γρανίτες...

το καράβι που ταξιδεύει το λένε ΑΓΩΝΙΑ 937

Στο ποίημα αυτό που έγραψε ο Γιώργος Σεφέρης το 1937 σαρκάζει τους αμέτοχους και ασυγκίνητους από την παρακμή συγχρόνους του. Εκφράζει τη θλίψη του ποιητή από την **απάθεια των πολιτών** και την αναμενόμενη επιδείνωση της πολιτικής κατάστασης.

2010-2018 Η Ελλάδα στη δίνη της οικονομικής κρίσης

Οι οικονομικές πολιτικές των τριών τελευταίων δεκαετιών έφεραν την Ελλάδα στα πρόθυρα της χρεοκοπίας. Μεταρρυθμίσεις που εφαρμόστηκαν σε άλλες χώρες πολλά χρόνια νωρίτερα αναβάλλονταν συνεχώς στην Ελλάδα. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα η χώρα να μείνει πολύ πίσω, και να βρεθεί με ένα μη παραγωγικό δημόσιο τομέα, ένα άνισο και αναποτελεσματικό σύστημα συλλογής φόρων, ένα μη βιώσιμο συνταξιοδοτικό σύστημα, και ένα περιοριστικό και αναποτελεσματικό ρυθμιστικό πλαίσιο στην οικονομία, η ανταγωνιστικότητα της οποίας είναι χαμηλή και μειώνεται συνεχώς.

Κατά την διάρκεια αυτών των 30 χρόνια διακυβέρνησαν την χώρα όλο σχεδόν το φάσμα των πολιτικών κομμάτων. Υπάρχει συνυπευθυνότητα των πολιτικών δυνάμεων για αυτή την κατάσταση. Η χώρα έχει περιέλθει σε κατάσταση ένδειας, αναξιοπρέπειας και ψυχολογικής κατάπτωσης. Ο λόγος; Όχι τόσο η μεγάλη οικονομική δυσπραγία. Οι Έλληνες ως λαός πέρασαν από μεγαλύτερες δυσκολίες και προχώρησαν. **Αλλά η νέα μορφή εμφυλίου πολέμου που διαρκεί σε όλη τη διάρκεια της κρίσης. Ο δεκαετής πόλεμος των πολιτικών κομμάτων να αποσείσουν τις ευθύνες από εαυτούς και να την εναποθέσουν στους άλλους. Η άρνησή τους να συνεργαστούν όπως έπραξαν όλοι οι άλλοι πλην των Ελλήνων. Η πλειοδοσία όλων όταν βρίσκονται σε αντιπολιτευτική θέση και η μειοδοσία όταν βρίσκονται στην κυβέρνηση.**

Μία συμπεριφορά που ταιριάζει σε όλους αυτούς που θέτουν το προσωπικό και κομματικό όφελος υπεράνω του συλλογικού.

Επειδή δε αυτού του τύπου ο εμφύλιος έχει ευτελή κίνητρα, γινόμαστε μάρτυρες λεκτικής αλλά και κάποιες φορές σωματικής βίας, χυδαιολογίας, ύβρεων, φωνασκιών, καθώς έχουν στερέψει από επιχειρήματα για να υπερασπίσουν το δίκιο τους και έχουν εναποθέσει τις ελπίδες τους στη δύναμη της φωνής, στην πρόκληση και την αγένεια. Αλλά και ο λαός έχει τις ευθύνες του. Για την ανοχή που δείχνει να τους ακούει και να παραμυθιάζεται από ψεύτικες υποσχέσεις αντί να τους εγκαλεί σε μία πατριωτική πράξη συνεργασίας για να μπορέσουμε κάποια στιγμή να σταθούμε στα πόδια μας. Δεν θα αναφερθώ στα ΜΜΕ που θεριεύουν από τους προσωπικούς και πολιτικούς εμφυλίου, οπότε τους ενθαρρύνουν και τους καλλιεργούν ποικιλοτρόπως.

Μία χώρα σε τέτοια κατάσταση και με αυτό το ηθικό πως θα σταθεί με νηφαλιότητα, αξιοπρέπεια και σοβαρότητα σε θέματα εξωτερικής πολιτικής και γειτονίας; Σε 3 χρόνια θα κλείσουν 200 χρόνια από την Επανάσταση του 1821. Στη διάρκεια αυτών των χρόνων φαίνεται ότι ο κανόνας είναι οι εμφύλιοι και οι εξαιρέσεις οι συνεργασίες. Ο κανόνας είναι η ιδιοτέλεια και το εγώ του ατόμου, του κόμματος και η εξαίρεση το εμείς και το συλλογικό καλό. Δεν λέω κάτι καινούργιο παρά επαναλαμβάνω τις εκκλήσεις των αγωνιστών της επανάστασης του 1821.

Οι εμφύλιοι θα σταματήσουν όταν εκλείψουν οι αφορμές που τους προκαλούν και όταν κάθε πολίτης και δη οι πολιτικοί και στρατιωτικοί αρχηγοί βάλουν το κοινό, το εθνικό συμφέρον, πάνω από το ατομικό, τις προσωπικές φιλοδοξίες και τους εγωισμούς. Τέλος, όταν και τα παθήματα γίνουν μαθήματα, τότε θα εκλείψουν και οι εμφύλιοι πόλεμοι.

Η χρηστή διοίκηση, η αξιοκρατία, η ύπαρξη και η σωστή λειτουργία των εποπτικών μηχανισμών σε όλο το φάσμα της κρατικής εξουσίας, είναι τα αποτελεσματικότερα μέτρα για την αποτροπή των εμφυλίων σπαραγμών.

Για όποιον δε αναρωτηθεί ποια είναι η σχέση αυτού του άρθρου με την πρόληψη θα έλεγα ότι αυτή είναι η ουσία της πρόληψης, καθώς επικεντρώνεται στον πυρήνα των αιτιών των κοινωνικών δυσλειτουργιών.

Βασίλης Πασσάς

A. ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ Ή ΤΟΝ ΑΛΛΟ ΤΡΟΠΟ ΖΩΗΣ

ΠΕΣ ΜΟΥ ΠΩΣ ΝΑ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΩ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΜΟΥ!

(Δηλαδή... πες μου πώς να κάνω το παιδί μου να κάνει αυτά που θέλω ή πώς να το βοηθήσω να μάθει να σέβεται τον εαυτό του, τους άλλους και το περιβάλλον του;)

Πολύ συχνά έρχονται γονείς και ζητάνε απάντηση στο ερώτημα «πώς να οριοθετήσω το παιδί μου».

Και ζητάνε άμεσα μια απάντηση που θα λειτουργήσει μαγικά και θα λυθούν τα προβλήματα από τις συγκρούσεις που φέρνουν οι προσπάθειες των γονιών να βάλουν κανόνες στα παιδιά.

Ίσως είναι χρήσιμο να ξεκαθαριστεί ότι τιπς του τύπου «δέκα τρόποι για να οριοθετήσετε το παιδί σας», «δεκατρείς τρόποι οριοθέτησης που οι γονείς εύχονται να γνώριζαν νωρίτερα», κατά τη γνώμη μας, δεν δίνουν ουσιαστικές λύσεις με διάρκεια στα θέματα των γονιών. Δεν είναι λάθος η χρήση τους αλλά η ουσία των ορίων βρίσκεται πιο βαθιά στους ίδιους τους γονείς και στη δομή όλης της οικογένειας.

Η ομάδα γονέων της Κίνησης «ΠΡΟΤΑΣΗ» στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΡΟ-ΝΟΙΑ πραγματοποίησε 17 δίωρες εβδομαδιαίες συναντήσεις για να φτάσουν στο θέμα «όρια και κανόνες» ώστε αυτό να έχει ένα νόημα για τους γονείς. Παρακάτω θα δούμε τα θέματα που διαπραγματευτήκαμε μέχρι να φτάσουμε εκεί, τη σύγχρονη τάση σε σχέση με τη διαπαιδαγώγηση του παιδιού, τι προτείνουμε μέσα από τις εμπειρίες των γονιών και την θεωρία, και γιατί χρειάστηκε όλο αυτό και δεν κάναμε απλά μια προβολή παρουσίασης προτεινόμενων τρόπων για να θέσουν οι γονείς τα όρια (που ίσως ταιριάζουν στους συγκεκριμένους γονείς, στο συγκεκριμένο παιδί και στη συγκεκριμένη οικογένεια).

Η ομάδα αποτελείται από μαμάδες παιδιών προσχολικής ηλικίας όλων των προφίλ: Κάποιες που εργάζονται και δεν προλαβαίνουν να κάνουν τίποτα άλλο, κάποιες δεν δουλεύουν και δεν έχουν ιδιαίτερα προβλήματα με τον γονεϊκό τους ρόλο και απολαμβάνουν χρόνο με τα παιδιά τους, κάποιες που δεν έχουν καθόλου στηρίγματα και μεγαλώνουν μόνες τους το παιδί τους, κάποιες που έχουν ένα παιδί και κάποιες περισσότερα, κάποιες που ο σύζυγος είναι παρών και κάποιες όχι, κάποιες που έχουν οικονομικές δυσκολίες και κάποιες όχι, κάποιες που είναι από Ελλάδα και κάποιες όχι... αλλά όλες γεμάτες αγάπη για τα παιδιά τους, γεμάτες ενέργεια και ζωντάνια, έτοιμες να ακούσουν και να δοκιμάσουν νέους τρόπους, που δεν επαναπαύονται σε αυτά που ξέρουν ή έχουν μάθει, έτοιμες να δουλέψουν για την βελτίωση της ποιότητας των σχέσεών τους μέσα στην οικογένεια.

Οι ανάγκες με τις οποίες ήρθαν στην πρώτη συνάντηση αφορούσαν κυρίως την οριοθέτηση του παιδιού. Αντί να στραφούμε στο παιδί όμως, οι συναντήσεις που ακολούθησαν είχαν σαν επίκεντρο τον ίδιο τον γονιό. Έτσι ξεκίνησε το ταξίδι της ομάδας των γονιών τον Νοέμβριο 2017.

Για να είμαι καλά χρειάζομαι...

Ήταν πολύ σημαντικό να δούμε το θέμα των αναγκών και της διαχείρισής τους. Τις ανάγκες που κρύβονται πίσω από κάθε μας λέξη, κάθε μας κίνηση, κάθε μας γκρίνια, κάθε μας συναίσθημα. Τις πραγματικές, όχι τις επιφανειακές, που ακόμα και αν ικανοποιηθούν αφήνουν ένα κενό. Εκείνες που δεν τις αναγνωρίζουμε εύκολα γιατί θέλουν δουλειά, εκείνες που έχουμε μάθει να πνίγουμε χωρίς να είναι συνειδητή επιλογή και να γεμίζουμε θυμό

και πόνο, εκείνες που δεν κάνουμε κάτι για να τις καλύψουμε και απλά τις αναμασάμε μέσα στο χρόνο μέχρι να μας ρουφήξουν, εκείνες που αντί να κινητοποιηθούμε, περιμένουμε τους άλλους να μας τις καλύψουν, εκείνες που κρύβονται πίσω από την «ανάγκη» μας για αγορές, εκείνες που κρύβονται πίσω από τις ατέλειωτες ώρες στο ίντερνετ... εκείνες που αν δεν τις γνωρίσουμε και δεν πάρουμε μια απόφαση για το πώς θα τις διαχειριστούμε αναλαμβάνοντας την ευθύνη της απόφασης αυτής, θα μας κυνηγάνε ζητώντας ικανοποίηση.

Τι σημαίνει διαχειρίζομαι μια ανάγκη; Σημαίνει ότι την αναγνωρίζω, αναρωτιέμαι τι μπορώ να κάνω για να την ικανοποιήσω ή αν χρειάζομαι και την συνεργασία άλλων ανθρώπων, αν μπορώ τώρα, αν χρειάζεται να την αφήσω για αργότερα ή ακόμα και να αναθεωρήσω αν πραγματικά έχει αξία και νόημα η ικανοποίηση αυτής της ανάγκης για εμένα πια. Και αυτό είναι μια χρήσιμη και λειτουργική στάση απέναντι στις ανάγκες που θα μιμηθεί το παιδί από τον γονιό του.

Η σύγχρονη τάση και τι προτείνουμε

Υπάρχει η τάση οι γονείς να σπεύδουν να ικανοποιήσουν τις ανάγκες που εκφράζουν τα παιδιά τους, πριν καν διερευνήσουν ποια είναι η πραγματική ανάγκη που κρύβεται πίσω από αυτό που λέει το παιδί, και με τον τρόπο αυτό να αποκόπτουν τα παιδιά από την διεργασία της διαχείρισης αντί να τα ωθούν σε αυτήν. Είναι βοηθητικό για την ανάπτυξη του παιδιού να συζητάμε μαζί του για το τι χρειάζεται πραγματικά (απλά για να μάθει να διερευνά αργότερα) και παράλληλα, να του δίνουμε το χώρο να σκεφτεί λύσεις και να αναλαμβάνει την ευθύνη των αποφάσεών του. Διαφορετικά θα γκρινιάζει και θα περιμένει από τους άλλους να του δώσουν λύσεις και αυτό θα κάνει και ως ενήλικας. Του δείχνουμε αποτελεσματικούς τρόπους να σκέφτεται και ταυτόχρονα είμαστε κοντά του κάνοντας την απλή ερώτηση: τι σκέφτεσαι να κάνεις; Εγώ είμαι εδώ να συζητήσουμε ότι θες και να σε βοηθήσω. Το παιδί μέσα από αυτό θα μάθει να αναγνωρίζει αυτό που χρειάζεται, να παίρνει αποφάσεις, να αναλαμβάνει την ευθύνη του εαυτού του και θα χτίσει την αυτοεκτίμησή του.

Συναισθήματα

Η ικανοποίηση ή μη των αναγκών συνδέεται άμεσα με τα συναισθήματα. Έτσι στη συνέχεια είδαμε τα βασικά συναισθήματα αλλά και τα συναισθήματα που βρίσκονται κάτω από αυτά. Είδαμε πώς οι ανάγκες μας, οι πεποιθήσεις μας και οι ερμηνείες που δίνουμε στα γεγονότα κατευθύνουν τα συναισθήματά μας και καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι τα συναισθήματα είναι αυτά που με συνδέουν με τον εαυτό μου, τους άλλους και τον κόσμο και είναι προσωπική ευθύνη του καθενός το πως θα τα αξιοποιήσει, πως θα τα διαχειριστεί και πως θα τα επικοινωνήσει. Όταν ο γονιός αξιοποιήσει τα συναισθήματά του με αυτόν τον τρόπο, τότε θα δείξει με τον τρόπο του στο παιδί πώς να αναγνωρίζει τα συναισθήματά του, τι θέλουν να του πουν, τι μπορεί να κάνει το ίδιο για αυτά, πως να τα εκφράσει.

Η σύγχρονη τάση και τι προτείνουμε

Η σύγχρονη τάση είναι «να μην στενοχωρηθεί το παιδί!» Το παιδί και θα στενοχωρηθεί και θα θυμώσει και θα φοβηθεί και θα ζηλέψει και θα απογοητευτεί και θα ματαιωθεί και θα νιώσει όλα τα συναισθήματα. Τώρα που είναι σε ένα ασφαλές πλαίσιο, αυτό της οικογένειας, θα μάθει πώς να αναγνωρίζει, να εκφράζει, να βιώνει και να διαχειρίζεται όλα τα συναισθήματα και θα αυξηθεί με αυτόν τον τρόπο η ανθεκτικότητά του γιατί ένας από τους ρόλους που έχουν οι γονείς είναι να ετοιμάσουν το παιδί για την ενήλικη ζωή του. Δεν λέμε να αδιαφορεί ο γονιός για τα συναισθήματα του παιδιού του, το αντίθετο. Λέμε να ενδιαφέρεται ουσιαστικά και να βοηθήσει το παιδί να βιώσει όλα τα συναισθήματα όντας στο πλευρό του.

Επικοινωνία

Οι ανάγκες και τα συναισθήματα είναι όλα αποδεκτά αυτό που χρειάζεται προσοχή είναι ο τρόπος που τα επικοινωνούμε. Συνήθως οι γονείς δυσκολεύονται να τα αναγνωρίσουν και να τα εκφράσουν με τρόπο λειτουργικό γιατί οι περισσότεροι δεν έχουν εκπαιδευτεί έτσι στην πατρική τους οικογένεια.

Τι σημαίνει επικοινωνώ με λειτουργικό τρόπο?

Σημαίνει ότι ο σκοπός που επικοινωνώ είναι να δημιουργήσω ένα σημείο συνάντησης και γνωριμίας με τον άλλον, ότι του μιλάω για να τον βοηθήσω να με καταλάβει και τον ακούω με προσοχή για να τον καταλάβω. Αποτελεσματική δεν είναι η επικοινωνία που οδηγεί στο να πείσω τον άλλον να κάνει αυτό που θέλω εγώ αλλά να καταλάβει τι θέλω και γιατί και του δίνω την επιλογή αν θέλει να συνεργαστεί.

Παράγοντες που δυσκολεύουν την επικοινωνία

Σύμφωνα πάντα με τους γονείς της ομάδας, οι παράγοντες που δυσκόλευαν την επικοινωνία τους με τους γονείς τους ως παιδιά ήταν:

- Το αίσθημα ότι δεν είχα χώρο. Οι γονείς μου είχαν τα προβλήματά τους τι να τους έλεγα κι εγώ
- Δεν είχαν χώρο τα συναισθήματα και οι ανάγκες των παιδιών μέσα στο σπίτι .
- Δεν είχαν χρόνο για μένα οι γονείς μου
- Δεν είχαν υπομονή να με ακούσουν σαν παιδί
- Δεν ήταν εκεί

Τι προτείνουμε

Στην ερώτηση «θυμηθείτε μια στιγμή ουσιαστικής επικοινωνίας ως παιδιά ή ως ενήλικες με τους γονείς σας, που νιώσατε ότι επικοινωνήσατε ουσιαστικά. Ποια είναι τα στοιχεία που σας βοήθησαν να επικοινωνήσετε;» οι γονείς απάντησαν: Υπήρχε χώρος για το παιδί, βλεμματική επαφή κατά τη διάρκεια της συζήτησης και ήταν η κατάλληλη χρονική στιγμή. Τα χαρακτηριστικά του γονιού που ενίσχυαν την διαδικασία επικοινωνίας με το παιδί ήταν ότι ήταν ανοιχτόμυαλος και έδινε την αίσθηση της ελευθερίας ότι μπορούμε να συζητήσουμε για όποιο θέμα απασχολεί το παιδί, δεν υπήρχε υπερβολή στα συναισθήματα και στις αντιδράσεις του γονιού, ο γονιός με την γενικότερη στάση του ενέπνεε ηρεμία (όχι αναστάτωση) –έδινε πραγματική διάσταση στα γεγονότα, ο γονιός μέσα από την συζήτηση πρόσφερε στήριξη, κατανόηση, ενσυναίσθηση, αποδοχή, αγάπη και αίσθημα ασφάλειας και σιγουριάς στο παιδί.

Όρια

Η επικοινωνία εκτός από την έκφραση των αναγκών και των συναισθημάτων των ατόμων είναι απαραίτητη για όλους μας και κυρίως για ένα παιδί για να οργανώνουμε τα πλαίσια στα οποία συνυπάρχουμε και να ξέρουμε στον κάθε χώρο που βρισκόμαστε ποια είναι τα όρια, οι κανόνες, οι ρόλοι του καθένα, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του καθενός και οι προσδοκίες. Αν δεν είναι ξεκάθαρα αυτά τότε οι γονείς είπαν ότι υπάρχει χάος που δημιουργεί πόνο, φόβο, άγχος, χαμηλή αυτοεκτίμηση, θυμό στο παιδί αλλά και στους ενήλικες.

Πόσο εύκολο είναι για τα παιδιά να κατανοήσουν το «κάτσε καλά», το «να είσαι καλό παιδί», «να είσαι φρόνιμος». Αυτά είναι κώδικες της γλώσσας των ενηλίκων που για τον καθένα σημαίνει κάτι άλλο. Ζητώντας από τους γονείς να μπουν στην θέση ενός παιδιού που δεν έχει ιδέα για τον τρόπο λειτουργίας του κόσμου των ενηλίκων μας απάντησαν ότι θα βοηθούσε να έχουν μια κοινή γλώσσα επικοινωνίας, κάποιος να τους εξηγούσε το πλαίσιο, τι προσδοκούν οι άλλοι από τους ίδιους, τι επιτρέπεται και τι όχι και οι ίδιοι χωρίς

άγχος να μπορέσουν να συγκεντρωθούν και να βρουν τον δικό τους ρυθμό που θα είναι αποδεκτός από τους άλλους.

Αφού συμφωνήσαμε ότι η επικοινωνία δεν είναι για να πληγώνουμε, δεν είναι για να προσβάλουμε, δεν είναι για να ξεσπάμε τυφλά αυτά που έχουμε μέσα μας, δεν είναι για να γκριδιάζουμε αλλά για να γνωριζόμαστε, να ερχόμαστε κοντά, να δημιουργούμε ασφαλή πλαίσια και να συνεργαζόμαστε, φτάσαμε στο σημείο του πλαισίου της οικογένειας. Τα όρια του παιδιού έχουν νόημα να συζητηθούν αφού πρώτα γίνουν κατανοητά τα όρια ολόκληρης της οικογένειας, των υποσυστημάτων των συζύγων, των γονιών και των αδερφών καθώς και τα στοιχεία που την χαρακτηρίζουν και την καθιστούν μοναδική οικογένεια.

Έχει μια σημασία να αναρωτηθούμε ποια είναι τα στοιχεία που αποτελούν την ταυτότητα οικογένειάς μας, δηλαδή:

Ποιες είναι οι αξίες και οι αρχές της οικογένειάς μας

Ποιοι είναι οι τρόποι επικοινωνίας και συνεργασίας των μελών της οικογένειάς μας

Τι ρόλο έχει το κάθε μέλος μέσα σε αυτή

Η συνοχή της οικογένειας

Το κλίμα που υπάρχει στο σπίτι γενικά (χαρούμενο; Ζεστό; Βαρύ; Σε ένταση; Θλιμμένο; Χαστικό;)

Τα παραπάνω είναι το έδαφος που θα καλλιεργηθούν οι κανόνες, είναι αυτά που θα διαμορφώσουν τα παιδιά και θα διαμορφώσουν τα όρια τους.

Ποιος μπορεί να βάλει όρια στο παιδί;

Οι γονείς μέσα από τις εμπειρίες τους απάντησαν ότι τα στοιχεία του αξιόπιστου ενήλικα που θα εμπνεύσει σεβασμό, σιγουριά και ασφάλεια στο παιδί και θα μπορέσει να βάλει όρια στο παιδί είναι κάποιος που έχει υπομονή, ηρεμία και πραότητα-δεν φέρνει την καταστροφή, ξέρει να ακούει προσεκτικά, έχει κατανόηση και ενσυναίσθηση, αποδοχή του άλλου, συνέπεια μεταξύ του λόγου, των πιστεύω του και της συμπεριφοράς του, αυτός που δίνει ξεκάθαρα μηνύματα χωρίς να μπερδεύει το παιδί, είναι σταθερός, αυτός που δείχνει εμπιστοσύνη, αφήνει να πάρουν πρωτοβουλίες και χώρο τα παιδιά, αυτός που δεν λέει πολλά αλλά ξέρει τι θα πει και πότε, ένας άνθρωπος ικανοποιημένος-ισορροπημένος με τον εαυτό του, ένα άτομο που έχει όρια ο ίδιος στον τρόπο που λειτουργεί. Δίνει την αίσθηση στο παιδί ότι τα όρια μπαίνουν από αγάπη, φροντίδα και νοιάξιμο και όχι από οργή και τιμωρία.

Ποιος δυσκολεύεται να βάλει όρια στο παιδί;

Στη ερώτηση ποια είναι τα στοιχεία του ενήλικα που δυσκολεύεται να βάλει όρια στο παιδί του οι γονείς απάντησαν:

- Αυτός που τρέχει να ικανοποιήσει όλες τις ανάγκες του παιδιού του
- Αυτός που μέσα από τις πεποιθήσεις του και τα στερεότυπά του αυτοακυρώνεται και οδηγείται σε χαμηλή αυτοεκτίμηση
- Αυτός που παραμελεί τον εαυτό του
- Αυτός που δεν έχει αυτοσεβασμό και δεν προστατεύει τα προσωπικά του όρια
- Αυτός που δεν γνωρίζει τις ανάγκες του, δεν μπορεί να τις διαχειριστεί και δεν διεκδικεί την ικανοποίηση και των δικών του αναγκών όταν αυτό είναι εφικτό
- Δεν αναγνωρίζει τα συναισθήματά του και δεν μπορεί να τα διαχειριστεί παρά τα εκφράζει σε λάθος αποδέκτη ή λάθος στιγμή ή απλά τον παρασέρνουν σε ξεσπάσματα

που πληγώνουν τους άλλους και τον ίδιο χωρίς να αναζητά λύσεις σε αυτά που προκαλούν τα συναισθήματα αυτά.

Το παράδειγμα της μαμάς που έβαλε όριο ώστε το παιδί να πηγαίνει για ύπνο στο κρεβάτι του και όχι στο κρεβάτι των γονιών του

-πρώτα η μαμά πήρε απόφαση για το τι είναι το σωστό για το παιδί (έκανε προσωπική δουλειά, είδε ότι ήταν η δική της ανάγκη που την εμπόδιζε να βάλει όριο και αναγνώρισε την ανάγκη του παιδιού για αυτονομία)

-μετά το συζήτησε με τον μπαμπά και συμφώνησαν να έχουν μια κοινή στάση σε αυτό το θέμα (επικοινωνήσε τις σκέψεις της στον πατέρα και το υποσύστημα γονιών κράτησε μια κοινή στάση απέναντι στο παιδί)

-προετοίμασε το παιδί για την αλλαγή που θα γίνει

- εξήγησε στο παιδί για ποιο λόγο θα γίνει αυτή η αλλαγή

- του έδωσε εναλλακτικές σε περίπτωση ανάγκης ώστε να νιώσει ασφάλεια και όχι εγκατάλειψη

- παρέμεινε σταθερή και συνεπής (διαχειρίστηκε τις ανάγκες της και τα συναισθήματά της)

Συμπερασματικά

Μετά από αυτήν την πορεία είναι φανερό ότι τα όρια δεν έχουν κάποια μυστικά που τα κρατούν οι ειδικοί κρυφά από τους γονείς. Κάποτε τα όρια στο παιδί έμπαιναν από όλη την κοινότητα (γονείς, συγγενείς, γείτονες, δάσκαλοι, ιερείς κτλ.), το πλαίσιο λειτουργίας του ατόμου, δηλαδή το ποιος είναι ο ρόλος του, τι προσδοκούσαν οι άλλοι από αυτό, το τι να περιμένει από την κοινότητα το μέλος, το μέχρι πού μπορεί να κινηθεί ο ένας χωρίς να «πατάει» τα όρια του άλλου κτλ. ήταν δοσμένο, ενώ τώρα που οι δεσμοί και οι ρόλοι άλλαξαν, αυτόν τον ρόλο τον έχουν μόνο οι γονείς και αυτό τους δυσκολεύει αρκετά. Είναι απαραίτητο, λοιπόν, για να μπουν αυτά τα περιβόητα όρια, ο γονιός να συνδεθεί με τον εαυτό του και με τους άλλους, να ενδυναμωθεί με την βοήθεια της ομάδας, να εμπνευσθεί ώστε να γίνει ο ενήλικας εκείνος που περιγράψαμε παραπάνω που θα επικοινωνεί με αγάπη και σεβασμό και θα κάνει το παιδί να αισθάνεται εμπιστοσύνη και ασφάλεια ώστε να μπορέσει να βάλει τα όρια.

Μαρία Γιαζκουλίδου Κοινωνική Λειτουργός- Στέλεχος Πρόληψης
Συντονίστρια-Διευκολύντρια της ομάδας Γονιών

A. ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ Ή ΤΟΝ ΑΛΛΟ ΤΡΟΠΟ ΖΩΗΣ

Σκέψεις, απόψεις, προβληματισμοί, προτάσεις.

Πρόληψη μέσα από τη λογοτεχνία

Κυριακή 4 Μαρτίου του 2018 στη Σαρανταπόρου 20, ένα στέκι, ένας χώρος έκφρασης και δημιουργίας των εθελοντών της κίνησης ΠΡΟΤΑΣΗ, φιλοξενεί τον πατρινό συγγραφέα Κώστα Λογαρά σε μια παρουσίαση – συζήτηση πάνω σε θέματα που θίγονται στο καινούριο του βιβλίο με τίτλο: «Τα πουλιά με το μαύρο κολάρο».

Την ίδια μέρα σε ένα άλλο στέκι, στη Γειτονιά της Πρότασης, συναντιέται μια ομάδα εθελοντών με καφέ και γλυκό, θέτει προβληματισμούς και εκφράζει σκέψεις και συναισθήματα που αναδύθηκαν από την ανάγνωση του βιβλίου.

Πέρα από την γεύση που άφησε στην καρδιά μας προσωπικά η ανάγνωση του βιβλίου, το μεταξύ μας μοίρασμα μας οδήγησε από τους σκοτεινούς δρόμους της Πόλης μας της δεκαετίας του 80 στους δικούς μας δρόμους της «λαμπερής» Πάτρας του σήμερα με τα δικά της σκοτεινά δρομάκια.

Τι έχει άραγε αλλάξει από τότε; Ζούμε στην εποχή της κρίσης είτε πολιτική, είτε οικονομική, είτε κοινωνική, είτε προσωπική, σε όλα τα επίπεδα είναι αληθινή. Όπως τότε, έτσι και τώρα. Εξαρτήσεις κάθε είδους με πολλά προσωπεία σε όλες τις ηλικίες, σε όλα τα κοινωνικά στρώματα, σε όλες τις επαρχιακές πόλεις, σε όλες τις πτυχές της καθημερινότητας.

Μας απασχόλησε πολύ και γόνιμα το απόσπασμα από τη Χάνα Άρεντ στην αρχή του βιβλίου (που κατά τον συγγραφέα ήταν και το μότο όλου του βιβλίου) για τον *ιδανικό πολίτη* του ολοκληρωτικού συστήματος, *τι εννοεί και ποιος ο αντίποδας και ποια τα χαρακτηριστικά του.*

Αλίμονο, στον άνθρωπο, τον πολίτη, που δεν μπορεί να κάνει το διαχωρισμό μεταξύ γεγονότος και μύθου, μεταξύ αληθινού και ψεύτικου. Αλίμονο στον «ιδεαλιστή» που είναι ανίκανος να διακρίνει οτιδήποτε πέρα από τα «ολοκληρωτικά» ιδεώδη του θυσιάζοντας στον βωμό τους κάθε έννοια ηθικής και αρετής.

Επίσης το *δίπολο Μνήμη – Λήθη* ως ένας πυλώνας που συνδέεται με τη γνώση του χθες, για την κατανόηση άρα και αποδοχή του σήμερα για να μπουν, τα θεμέλια του αύριο. Η λήθη μιας ολόκληρης πόλης, ενός ολόκληρου λαού που κρύβεται πίσω από τις εξαρτήσεις και την επιβολή εξουσίας σε όλα τα επίπεδα - ανθρώπινες σχέσεις – κοινωνία – πολιτικό σύστημα. Αλλά και η προσωπική λήθη του ήρωα του βιβλίου για να παγώσει τις επώδυνες μνήμες.

Η μνήμη ανασηματοδοτεί και ανασηματοδοτείται. Η συλλογική μνήμη μας διαμορφώνει. Γι' αυτό έχει και τόσο μεγάλη αξία η προφορική ιστορία, η προσωπική ιστορία κάθε ανθρώπου, κάθε πολίτη μιας πόλης. Είναι η μεταβίβαση της μνήμης τους, η μεταμνήμη της πόλης. Είναι ανάγκη και πλούτος συγχρόνως να μάθουμε ν' ακούμε την ιστορία των άλλων, κι ας κινείται μεταξύ φαντασίας και πραγματικότητας κάποιες φορές, γιατί είναι μια αφήγηση ζωής, ένα κομμάτι της συλλογικής μνήμης μας.

Ανακαλύψαμε τα διαχρονικά χαρακτηριστικά της πόλης που έπαιξαν και παίζουν ρόλο στη διαμόρφωση της Πάτρας. Ένας τόπος προσωρινός, ένας τόπος αναμονής ή αναχώρησης -μετανάστες, αλλά και κάθε ένας που νιώθει «ξένος» σε μια κοινωνία-

φυλακή, (για τον πρωταγωνιστή το κλίμα και οι συνθήκες έξω, στην κοινωνία, ίδια με αυτά της φυλακής).

Πολλά τα ερωτήματα που καταθέτει ο συγγραφέας, πολλά και αυτά που αναδύθηκαν στην πορεία της αναζήτησης της ομάδας.

Πόσο ξένοι νιώθουμε εμείς μέσα στην ίδια μας την πόλη;

Πόσο ξένοι νιώθουμε μέσα στην ίδια μας τη ζωή;

Γνωρίζουμε τον τόπο που διαμορφώνουμε και μας διαμορφώνει; Γνωρίζουμε τον τόπο που μας γεννάει και τον ξαναγεννάμε από την αρχή;

Γνωρίζω το χρέος μου και τη δύναμή μου σ' αυτό το ξαναγέννημα; στο αύριο που καθορίζω και θα καθορίσει το μέλλον μας;

Ποιος είναι ο κόσμος μας; Ποια είναι η «εικόνα στον καθρέφτη» της πόλης μας; Ένας κόσμος με αισθητική έκπτωση; ένας κόσμος σε πλήρη σύγχυση; Ποια είναι αλήθεια μας; ποια η κουλτούρα μας; η extreme εικόνα είναι ο στόχος; η επίδειξη είναι ο στόχος;... ή μήπως η ομοιομορφία; ... Η φαντασίωση ενός άλλου εαυτού αντικαθιστά την πραγματικότητά μας; Η αναγωγή του lifestyle σε υπέρτατη αξία επιβάλλει την ομοιομορφία και καταργεί την ιδιαιτερότητα, τη μοναδικότητα; Αντέχουμε την ιδιαιτερότητα; Αντέχουμε να είμαστε διαφορετικοί; Να αντιστεκόμαστε, να ορίζουμε και να υπερασπίζουμε τη δική μας αλήθεια;

Εντοπίσαμε τους παράγοντες-συνιστώσες που έπαιξαν ρόλο στην ιστορία και παίζουν και στο σήμερα, στη διαμόρφωση της προσωπικής πορείας κάθε ανθρώπου: η προσωπικότητα, το περιβάλλον (άμεσο και έμμεσο), οι συνθήκες ανατροφής, οι δυνατότητες των προσώπων για μόρφωση και καλλιέργεια.

Όμως το κλειδί της προσωπικής ικανοποίησης έρχεται με την αποδοχή της πραγματικότητας, που προϋποθέτει την αποδοχή του εαυτού όπως είναι, με ό,τι έχει κάνει και ό,τι τον προσδιορίζει.

Η ιστορία έχει αξία όταν μπορεί να βοηθήσει να κατανοήσουμε που βρίσκεται σήμερα ο άνθρωπος και που πηγαίνει. Το παρελθόν έχει αξία όταν συνδέεται με το παρόν και δίνει όραμα και στόχο για το μέλλον.

Αυτό θέλει να δηλώσει η θυμόσοφη λαϊκή ρήση «από πού κρατάει η σκούφια σου». Η ανάγκη για αναζήτηση, εσωτερικότητα, επιστροφή στα αρχέτυπά σου, στις δυνάμεις και τις αδυναμίες σου, για να αναζωογονηθείς και να ξαναγεννηθείς, είναι τόσο επιτακτική τώρα, όσο ποτέ άλλοτε.

Μέσα από όλους αυτούς τους προβληματισμούς οδηγηθήκαμε σε ένα γνώριμο για εμάς μονοπάτι. Το μονοπάτι της Πρόληψης.

Η τέχνη προάγει την πρόληψη, δίνει ποιότητα και νόημα ζωής δηλαδή; Ναι! Η τέχνη είναι πρόληψη, αφού είναι έρωτας και αγάπη για τη ζωή! Η λογοτεχνία είναι πρόληψη.

Ένα βιβλίο στάθηκε η αφορμή για να ενεργοποιηθεί, να προβληματιστεί και να δουλέψει μια ομάδα έργου με φιλοσοφία την πρόληψη και έργο την Κοινωνική Δικτύωση. Μια ομάδα ευαισθητοποιημένη στο κοινωνικό κομμάτι, στις σημαντικές επιρροές του σήμερα, στις αλληλεπιδράσεις, στην αναζήτηση αναγκών, επαφών, χαμένων αξιών.

Ένα βιβλίο, μια ευκαιρία για αναζήτηση, προσωπική και συλλογική, μια ευκαιρία για άρνηση και αποδοχή, αποδόμηση και ανασύνθεση στοιχείων, όπως ο έρωτας και το πάθος, η αγάπη και το μίσος, η αντοχή και η αποδοχή, ο χρόνος και η λήθη, η αξία

και η ανάγκη, η αλήθεια και το ψέμα, η ζωή και η επιβίωση, η ομορφιά και η ασχήμια, η δύναμη και η αδυναμία, το νόμιμο και το παράνομο.

Γι' αυτό έχει αξία η ομάδα, το μοίρασμα και οι αξίες που δομούνται μέσα απ' αυτό το μοίρασμα, το καθρέφτισμα, το αλισβερίσι νου και ψυχής.

ΥΠΑΡΧΩ ΓΙΑΤΙ ΥΠΑΡΧΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΖΩ ΝΑ ΥΠΑΡΧΩ!

Δεν είμαι μόνος, είμαι ενεργό μέλος μιας ομάδας, μιας κοινωνίας. Είμαι κομμάτι της ιστορίας του τόπου μου. Δεν κλείνομαι στον εαυτό μου, δεν καθρεφτίζομαι σε μαζικά είδωλα. Δεν είμαι η μάζα, είμαι ΕΓΩ μαζί με το ΕΜΕΙΣ.

Το βιβλίο του Κώστα Λογαρά είναι ένα ταξίδι στην πόλη, ένα ταξίδι στο παρελθόν, ένα ταξίδι στον εαυτό μας και κόντρα στις δικές μας δεκαοχτούρες αντιτάσσουμε το πείσμα μας για ζωή μέσα από την πρόληψη σε όλες τις μορφές της.

Ομάδα Εθελοντών ΔΙΟΔΟΣΣΣ

A. ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ Ή ΤΟΝ ΑΛΛΟ ΤΡΟΠΟ ΖΩΗΣ

Σκέψεις, απόψεις, προβληματισμοί, προτάσεις.

Οι αμοιβές και οι ποινές στο πλαίσιο των κινήτρων μάθησης

Μία από τις σημαντικότερες παραμέτρους για την επιτυχία ή όχι της εκπαιδευτικής διαδικασίας, είναι και η περίπτωση των κινήτρων. Η έννοια του κινήτρου δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να περιοριστεί στο χώρο της εκπαίδευσης, αλλά έχει ευρύτερες εφαρμογές, γενικότερα, σε όλη την κοινωνία και τις ανθρώπινες δράσεις, διότι το κίνητρο είναι αυτό που κινητοποιεί τον ανθρώπινο παράγοντα στο να παίρνει αποφάσεις και να περνάει από τη θεωρία στην πράξη.

Ειδικότερα, στην περίπτωση της εκπαιδευτικής πράξης, όλα είναι δυνατό να ξεκινήσουν από τη βασική αρχή ότι κάθε μαθητής/τρια έχει τόσο δικαιώματα, όσο και υποχρεώσεις. Μέσα από την περίπτωση της ισότιμης αντιμετώπισης του καθενός, ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του, το κάθε παιδί αποκτά κάποια κίνητρα, ώστε να δράσει όσο το δυνατό πιο αποτελεσματικά.

Τα κίνητρα έχουν να κάνουν με τις αμοιβές, ένας όρος, όμως, ο οποίος δεν πρέπει να χρεώνεται μόνο με υλικό και χειροπιαστό πάντα χαρακτήρα. Αντιθέτως, οι αμοιβές έχουν, ανάλογα με την περίπτωση, και έναν ηθικό χαρακτήρα, ενισχυτικό ως προς την ψυχολογία του καθενός, αλλά και τις δυνατότητες μιας όσο το δυνατό αποτελεσματικότερης κοινωνικοποίησής του.

Μέσα από αυτές τις αμοιβές, το κάθε άτομο έχει ένα παραπάνω κίνητρο, ώστε να δράσει με τον αρτιότερο δυνατό τρόπο, όχι μόνο ως μονάδα, αλλά και ως μέλος ενός ευρύτερου κοινωνικού συνόλου και ειδικότερα ως μέλος μιας μικρής ή μεγάλης ομάδας. Συνεπώς, η αμοιβή οποιασδήποτε μορφής θα ενθαρρύνει το κάθε παιδί στο να επιταχύνει και να ενισχύσει τη δυνατότητα της δράσης του, με σκοπό να πετυχαίνει πιο θετικά, κάθε φορά, αποτελέσματα.

Επειδή όμως σε κάθε οργανισμό ελλοχεύει πολλές φορές και ο κίνδυνος ασθeneιών και επειδή το να αντιμετωπίζονται μικρόβια, είναι και αυτό απόδειξη υγείας ενός οργανισμού, απαιτούνται (εκτός από τις αμοιβές) και οι ποινές, όχι τόσο για τιμωρητικούς λόγους, όσο για την απόδοση δικαιοσύνης και ισότιμης συμπεριφοράς όλων των μελών, σε περίπτωση που υπάρχει όχι τόσο αυτό που λέμε ένα είδος παραβατικής συμπεριφοράς, όσο μια κατάσταση, που πολλές φορές από λάθος ή από αμέλεια, οδηγεί σε παρεκκλίσεις.

Στις περιπτώσεις αυτές, οι ποινές λειτουργούν θεραπευτικά και αποτρεπτικά, μολονότι θα λέγαμε ότι θα πρέπει να υπάρχει ένα είδος ειδικής μέριμνας, ώστε να τις προλαβαίνουμε, πριν χρειαστεί να τις θεραπεύσουμε. Με άλλα λόγια, θα πρέπει να υπάρχει ένα είδος πρόληψης και πρόγνωσης, ώστε οι ποινές να αποτρέπονται σε υποθετικό επίπεδο, κάτι που σε κάθε περίπτωση λειτουργεί πάντοτε υπέρ των αμοιβών.

Σακαρετσάνου Άννα Κοραλία-Εκπαιδευτικός
Ομάδα Εθελοντών Εκπαιδευτικών της Κίνησης «Πρόταση»

B. ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ Ή ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

ΠΡΟΤΑΣΗ

2^ο ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ «ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΑΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: συλλογικότητα, σκέψη και εμπειρία»

Αρχαιολογικό Μουσείο Πατρών 23 και 24 Μαρτίου 2018

***Αγγελική Πασσά**- Εκπαιδευτικός
Υπεύθυνη Κέντρου Δημιουργικής Απασχόλησης (ΚΔΑ)
της Κίνησης ΠΡΟΤΑΣΗ
***Γιούλη Δροσοπούλου**-Ψυχολόγος
Αναπληρώτρια Υπεύθυνη ΚΔΑ

Ο ΠΛΟΥΤΟΣ της Βιωματικής Μάθησης στην πρόληψη των εξαρτήσεων

***ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ και ΣΚΟΠΟΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ του ΚΔΑ (ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ) της Κίνησης «ΠΡΟΤΑΣΗ»**

Από το 1993 οπότε και ιδρύθηκε το ΚΔΑ της Κίνησης «ΠΡΟΤΑΣΗ», ο κύριος σκοπός του ήταν να παρέχει ευκαιρίες σε παιδιά και εφήβους, μέσα από εναλλακτικές προτάσεις, ώστε να αξιοποιούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τον ελεύθερο χρόνο τους, με γνώμονα την ψυχαγωγία, την προσωπική ανάπτυξη και τη δημιουργική έκφραση. Άλλωστε ο τίτλος του φορέα **Κίνηση** (που υποδηλώνει μία συνεχή ροή) **«ΠΡΟΤΑΣΗ»** (που προτείνει αντί να διδάσκει, να νουθετεί, να πολεμά ενάντια) **για έναν άλλο τρόπο ζωής** (που δεν ικανοποιείται με αυτόν τον τρόπο ζωής και αναζητά ένα άλλο) εκφράζει και την βαθιά φιλοσοφία του φορέα. Η συμμετοχή στις ομάδες του ΚΔΑ αποτέλεσε από την αρχή έναν ιδανικό χώρο υλοποίησης ιδεών, συνεργατικού πνεύματος και άρα ένα ασφαλές περιβάλλον «εξάσκησης» στο σχετιζοσθαι και καλλιέργειας της αίσθησης του ανήκειν. Ο σκοπός αυτός υπηρετεί το βασικό πυλώνα της πρόληψης και της φιλοσοφίας της Κίνησης ΠΡΟΤΑΣΗ, δηλαδή την παραδοχή πως η ενεργός συμμετοχή σε τέτοιου περιεχομένου ομάδες αυξάνει τους προστατευτικούς παράγοντες γύρω από τους νέους, ελαχιστοποιώντας παράλληλα τους παράγοντες κινδύνου και την ανάπτυξη παθητικών και εξαρτητικών συμπεριφορών.

Ερχόμενοι στο σήμερα και αφουγκραζόμενοι τις σύγχρονες ανάγκες που έχουν αναδυθεί ιδιαίτερα εν μέσω της κοινωνικοοικονομικής κρίσης, τα προγράμματα «ΠΛΟΥΤΟΣ» (Παιδαγωγική Λειτουργία Ομάδων ένα Υποδειγματικό Ταξίδι στην Ουσιαστική Συνύπαρξη) και «ΠΡΟ-ΝΟΙΑ» (ΠΡΟτεινώ γιατί **ΝΟΙΑ**ζομαι) ήρθαν να πλαισιώσουν τη λειτουργία του ΚΔΑ και να επεκτείνουν ακόμα περισσότερο το έργο του, στηριζόμενα πάντα στις αρχές και τη φιλοσοφία του φορέα. Βρισκόμαστε σε μία εποχή όπου οι κοινωνικοί δεσμοί έχουν χαλαρώσει, η επιβίωση αποτελεί καθημερινό ζητούμενο για χιλιάδες οικογένειες, οι δυνατότητες για συναντήσεις έξω από εμπορευματικά/καταναλωτικά πλαίσια έχουν μειωθεί δραματικά και η ανασφάλεια έχει επηρε-

άσει τον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε τον εαυτό μας ατομικά αλλά και ως κοινωνικά υποκείμενα. Υπό αυτό το πρίσμα, οι παρεμβάσεις πρόληψης της ευαλωτότητας των νέων (όχι απαραίτητα μόνο από τις εξαρτησιογόνες ουσίες και συμπεριφορές), κρίνονται εξαιρετικά αναγκαίες έως και επείγουσες και ο σχεδιασμός τους χρειάζεται να επαναπροσδιορίζεται με ευελιξία για να είναι συμβατός με τα νέα δεδομένα. Τα εγχειρήματα «ΠΛΟΥΤΟΣ» και «ΠΡΟ-ΝΟΙΑ» λοιπόν, ήρθαν να εμπλουτίσουν και να συστηματοποιήσουν την ήδη υπάρχουσα εμπειρία. **Το πρόγραμμα «ΠΛΟΥΤΟΣ» διήρκησε από τον Οκτώβριο του 2014 έως τον Απρίλη του 2016, χρηματοδοτούμενο μερικώς από το ΕΕΑ Grants (Νορβηγία, Ισλανδία, Λιχτενστάιν), στο πλαίσιο του προγράμματος «Είμαστε Όλοι Πολίτες» του οποίου το γενικό συντονισμό στην Ελλάδα είχε το Ίδρυμα Μποδοσάκη.**

Το πρόγραμμα «ΠΡΟ-ΝΟΙΑ» διήρκησε από τον Οκτώβρη του 2016 έως τον Οκτώβρη του 2017, μετά από δωρεά του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος και συνεχίζεται με νέα δωρεά από το Γενάρη του 2018 έως και σήμερα.

Και τα δύο προγράμματα τονίζουμε ότι ήταν και είναι μία δυναμική και προωθητική παρένθεση στην πορεία του ΚΔΑ. Τόσο ο ΠΛΟΥΤΟΣ όσο το ΠΡΟ-ΝΟΙΑ στόχευαν στο να διευκολύνουν τη συμμετοχή και σε παιδιά που προέρχονται από οικογένειες με χαμηλό οικονομικό υπόβαθρο, παιδιά που είναι πιο ευάλωτα στην υιοθέτηση εξαρτητικών συμπεριφορών, αλλά και παιδιά που βιώνουν την περιθωριοποίηση καθημερινά, λόγω ειδικών συνθηκών και ιδιαιτεροτήτων (παιδιά μεταναστών, παιδιά με αναπτυξιακές δυσκολίες, παιδιά με ψυχικές διαταραχές).

Κεντρικός σκοπός του έργου των προγραμμάτων ήταν τα σημερινά παιδιά μέσω διαδικασιών άτυπης εκπαίδευσης να γίνουν οι αυριανοί ενεργοί και υπεύθυνοι πολίτες με δυνατότητα κριτικής σκέψης και λήψης κατάλληλων αποφάσεων. Αυτό αποτελεί την πρόληψη των εξαρτήσεων και κάθε επιζήμιας συμπεριφοράς προς τον εαυτό τους και την κοινότητα. Παράλληλα προετοιμάζει τα παιδιά να ζήσουν σε συνθήκες αποδοχής της διαφορετικότητας και ειρηνικής συνύπαρξης.

***ΒΙΩΜΑΤΙΚΗ ΜΑΘΗΣΗ**

Με τον όρο βιωματική μάθηση, εννοούμε τη διαδικασία οικειοποίησης της γνώσης μέσω της εμπειρίας και της αναζήτησης προσωπικού νοήματος σ' αυτήν. Παράλληλα η βιωματική μάθηση ανταποκρίνεται στην ανάγκη ανάπτυξης του συνόλου της προσωπικότητας του ατόμου και όχι μόνο της νοητικής του βελτίωσης (Καμαρινού, 2000). Επομένως, αγκαλιάζει όχι μόνο το περιεχόμενο και τις μεθόδους της μαθησιακής διαδικασίας αλλά και το κλίμα της ομάδας ή της τάξης. Επεκτείνεται λοιπόν στους δεσμούς των μελών της ομάδας και στη δυναμική που αναπτύσσεται εντός της. Σύμφωνα με τον Μπακιρτζή (Μπακιρτζής, 2000), οι εμπειρίες που επιτρέπει η βιωματική μάθηση διευκολύνουν «τις ενδοψυχικές διεργασίες ιδιοποίησης και διαμόρφωσης του ψυχικού κόσμου, της προσωπικότητας και των επιθυμιών, αναγκών, κινήτρων, ενδιαφερόντων».

Το μοντέλο βιωματικής μάθησης που μελέτησε ο Kolb (Kolb, 1984) προτείνει τέσσερα στάδια από τα οποία περνάει η διαδικασία της μάθησης: 1) η εμπειρία (βιώνω ένα συγκεκριμένο γεγονός), 2) ο στοχασμός (εντοπίζω και επεξεργάζομαι συγκεκριμένα στοιχεία της εμπειρίας), 3) η θεωρητικοποίηση (ερμηνεύω και κατανοώ τα σημεία αυτά) και 4) ο πειραματισμός (η εφαρμογή της παραχθείσας γνώσης σε άλλα πεδία της πραγματικότητας).

Ο τρόπος δόμησης των εργαστηρίων στις ομάδες παιδιών του ΚΔΑ βασίζεται σε αυτή τη λογική, που ουσιαστικά προχωράει κλιμακωτά από ένα συγκεκριμένο βίωμα

προς τη γενίκευση συμπερασμάτων και διαπιστώσεων. Στοχεύει έτσι στην πυροδότηση βιωμάτων στα οποία τα μέλη της ομάδας αναζητούν το προσωπικό τους νόημα και στην περαιτέρω οικειοποίηση της γνώσης που θα αντληθεί από την επεξεργασία των βιωμάτων αυτών. Επιπλέον, το μοίρασμα των βιωμάτων αυτών προσφέρει ένα κοινό σημείο αναφοράς που πάντα λειτουργεί ως ένα χρήσιμο «προηγούμενο» για την πορεία και εξέλιξη της ομάδας. Η ΠΡΟΤΑΣΗ έχει υιοθετήσει τη βιωματική μάθηση στις μεθοδολογικές της προσεγγίσεις σε όλο το φάσμα της δουλειάς της με τους εθελοντές και τα παιδιά.

Ειδικά στις ομάδες παιδιών του ΚΔΑ, τα εργαστήρια που σχεδιάζει η ομάδα εμπυχωτών για τις εβδομαδιαίες συναντήσεις δεν προαποφασίζονται στην έναρξη κάθε σεζόν, αλλά δομούνται κάθε βδομάδα ώστε να προσαρμόζονται στις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε ομάδας και στα μοναδικά συμβάντα κάθε συνάντησης. Κάθε εργαστήριο είναι πάντα δομημένο έτσι ώστε η επεξεργασία του θέματός του να περάσει μέσα από μία βιωματική διεργασία ή παιχνίδι και στη συνέχεια το βίωμα αυτό να μπει σε λέξεις, να μοιραστεί, να προκύψει μία σύνθεση, να προσεγγιστεί κριτικά.

Εξυπακούεται πως τα παιχνίδια και οι τεχνικές από μόνα τους δεν δίνουν λύσεις. Αποτελούν μέρος της γενικότερης ιδέας και λειτουργούν στους ανθρώπους ως κίνητρα, προκλήσεις, ενεργοποιητές, ώστε να εμπυθούν στη σκέψη τους, να αναγνωρίσουν τα συναισθήματά τους, σε τι κατάσταση βρίσκονται σωματικά και ψυχολογικά μέσα στο γενικότερο πλαίσιο του «εδώ και τώρα». Για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο, είναι αναγκαίες δύο προϋποθέσεις:

- η συμμετοχή στην εμπειρία να έχει νόημα για τους συμμετέχοντες
- η ανάλυση της εμπειρίας είναι απαραίτητη έτσι ώστε να έχουν μία εικόνα για την επίδρασή της ("Pro-Skills 2").

Η παραπάνω προσέγγιση σε συνδυασμό με την τεχνική του συναποφασισμένου «συμβολαίου» μεταξύ των παιδιών και των εμπυχωτών τους, που διαφυλάσσει ένα πλαίσιο αμοιβαίου σεβασμού εντός της ομάδας και την τεχνική «από τη μονάδα στη δυάδα και μετά στην υποομάδα», που οδηγεί κλιμακωτά από τον ατομικό στοχασμό στη σύνθεση και την ανταλλαγή ιδεών αποτελούν τους βασικούς άξονες της μεθοδολογίας μας.

***ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗ**

Στη φιλοσοφία της πρόληψης, σημαντικό κομμάτι αποτελεί η ενίσχυση της δημιουργικότητας των ατόμων, η έκφραση των συναισθημάτων τους, η ανάπτυξη των ικανοτήτων και των δεξιοτήτων τους. Όσο περισσότερες επιλογές έχει ένας νέος να εκφράσει τα συναισθήματά και τις σκέψεις του με δημιουργικό τρόπο, τόσο περισσότερο χτίζει ένα προστατευτικό δίκτυο γύρω από την προσωπικότητά του.

Η χρήση ουσιών και γενικότερα οι εξαρτητικές συμπεριφορές είναι παράγωγα ενός συνόλου επιβαρυντικών παραγόντων που έχουν καθορίσει από μικρή ηλικία την ανάπτυξη του ατόμου. Η χαμηλή αυτοπεποίθηση, η επιτακτική ανάγκη για την προσοχή των άλλων, η έλλειψη δημιουργικότητας και η άντληση ελάχιστης ικανοποίησης από τη ζωή και τον εαυτό είναι κάποιοι μόνο από τους παράγοντες αυτούς.

Ένας τομέας δραστηριοτήτων που μπορεί να βοηθήσει στην ανάπτυξη των προσωπικών και κοινωνικών δεξιοτήτων που θα ενισχύσουν τους προστατευτικούς παράγοντες, είναι αυτός των τεχνών. Η σημασία της τέχνης σε παρεμβάσεις πρόληψης

ενυπάρχει στο ίδιο το νόημα της τέχνης. Δεχόμενοι ότι η τέχνη έχει σα σκοπό να ερεθίσει, να προκαλέσει δημιουργικές ανησυχίες, να ανοίξει νέους αισθητικούς δρόμους, να διακινήσει συναισθήματα και προβληματίσει, μπορούμε να καταλάβουμε γιατί αποτελεί ένα σημαντικό μέσο στις ομάδες και στα βιωματικά εργαστήρια. Άλλωστε, η εξοικείωση των παιδιών με την έκφραση σε οποιαδήποτε μορφή αποτελεί αντίδοτο στην εμπορευματοποιημένη τέχνη που χειραγωγεί, επιβάλλει συγκεκριμένες αισθητικές και αποκοιμίζει τις αισθητηριακές οδούς του ατόμου.

Επιπλέον, οι τέχνες παρέχουν ένα ιδανικό πεδίο εξοικείωσης με τα συναισθήματα και έναν ασφαλή χώρο ώστε αυτά να εκφραστούν όσο δύσκολα και να είναι. Για παράδειγμα, δεν είναι πάντα εύκολο να μιλήσουμε με λέξεις για συναισθήματα όπως η ζήλια, ο φόβος ή ο θυμός. Εάν όμως αυτά τα συναισθήματα διοχετευτούν στην έκφραση του σώματος ή του προσώπου ή του ρυθμού ή του χρώματος ή της κατασκευής ενός σκηνικού, μπορούν μετέπειτα να αποσαφηνιστούν καλύτερα. Δεδομένου ότι η τέχνη είναι συμβολική, κανείς δεν πληγώνεται πραγματικά και η επιθυμία εκφράζεται με τρόπο ασφαλή και εφικτό (Rubin, 2010). Το συναίσθημα αναγνωρίζεται, εμπλουτίζεται και, κυρίως, η έκφρασή του αποτελεί ένα πολύ καλό προηγούμενο για την ανάδειξη νέων δυνατοτήτων έκφρασης αλλά και «σχετίζεσθαι».

***ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΑΤΟΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ**

Ο τρόπος λοιπόν που αξιοποιούμε την τέχνη στα βιωματικά εργαστήρια του ΚΔΑ δεν έχει να κάνει με το αισθητικό αποτέλεσμα και την αρτιότητά, αλλά με τη διαδικασία ανακίνησης συναισθημάτων μέσα από το βίωμα και με την έκφραση/έκθεση μέσα στο ασφαλές πλαίσιο της ομάδας. Με άλλα λόγια η τέχνη δεν αξιοποιείται ως ένας αυτόνομος κλάδος, αλλά ως εκπαιδευτικό εργαλείο για την επίτευξη παιδαγωγικών στόχων και ποικίλων δεξιοτήτων. Εδώ, η τέχνη παράγεται από τα ίδια τα παιδιά μέσα από την αυθόρμητη έκφραση των συναισθημάτων τους. Το μοίρασμα του παραγόμενου αποτελέσματος μέσα στο ομαδικό πλαίσιο θα ευνοήσει τον πλουραλισμό, αφού έτσι κι αλλιώς η τέχνη προωθεί το διάλογο και την ανάδειξη πολλών απόψεων καθώς υπάρχουν πολλοί τρόποι να αντιληφθεί κανείς μία μουσική παρτιτούρα, μία ζωγραφιά, ένα κείμενο (Μαλαφάντης και Καρέλα, 2012).

Η συγγραφή μιας ιστορίας από τα ίδια τα παιδιά, η παρουσίαση στην ομάδα ενός πορτρέτου του εαυτού τους, η δημιουργία και παρουσίαση από τα παιδιά ενός μικρού σκετς πάνω σε θέματα της σχολικής ζωής ή της οικογένειας η λήψη και παρουσίαση φωτογραφιών από τις διαδρομές τους μέσα στην πόλη σε σημεία που τους τράβηξαν την προσοχή, η κίνηση κάθε παιδιού στο χώρο χωρίς τη χρήση λέξεων με μόνο εργαλείο το σώμα τους και με σκοπό να περάσουν ένα μήνυμα στους υπόλοιπους, αποτελούν ένα πολύ μικρό δείγμα του πώς μπορούν να αξιοποιηθούν όψεις των τεχνών και να υπηρετήσουν κάποιους από τους σκοπούς της πρόληψης με τους εξής τρόπους:

- με όχημα τη φαντασία και την ελεύθερη έκφραση ενισχύεται η αυτοεκτίμηση και αυτοπεποίθηση των παιδιών, αφού δεν υπάρχει λάθος ή σωστή απάντηση

-η ενθάρρυνση στο να εκφραστούν μέσα από δημιουργικές τεχνικές ενισχύει την αυτενέργεια και την πρωτοβουλία τους

-η έκθεση του υλικού που παράγουν κάθε φορά στα υπόλοιπα μέλη της ομάδας (ή στην ολομέλεια) ενισχύει την ουσιαστικότερη γνωριμία μεταξύ τους

-η ίδια η διαδικασία έκφρασης (είτε μέσω μουσικής, είτε μέσω του λόγου, είτε μέσω της κίνησης) προάγει την αισθητηριακή συμμετοχή και «ξεκλειδώνει» το συναίσθημα

-η ανατροφοδότηση που δίνει η ομάδα διευκολύνει τη διαδικασία κοινωνικοποίησης και ταυτόχρονα καθιστά τους συντονιστές- εμψυχωτές, ενημέρους για τις ανάγκες της ομάδας, το επίπεδο ανάπτυξης της αλλά και τις επιμέρους ανησυχίες κάθε παιδιού ξεχωριστά

-η απλή έκφραση και η έκθεση χωρίς το άγχος της επίδοσης ή της αξιολόγησης επί του αισθητικού αποτελέσματος από μόνη της έχει μία παιγνιώδη μορφή που αποφορτίζει τα παιδιά με αποτέλεσμα να είναι πιο «ανοιχτά» στη σχέση αλλά και στην υποδοχή νέων ερεθισμάτων

- τα ερωτήματα που θα μπου από τον συντονιστή ή και τα μέλη μετά από κάθε παρουσίαση (ατομική ή ομαδική) ενισχύουν την κριτική σκέψη των παιδιών και τους δίνουν εφόδια για να αξιολογούν και μόνα τους τον εαυτό τους (πχ. γιατί χρησιμοποίησες αυτόν τον τρόπο; Τι σου αρέσει περισσότερο σε αυτό που μας έδειξες; Τι θα άλλαζες; Πώς ένιωσες όσο μας το περιέγραφε; κ.ο.κ).

Το πιο μεγάλο όφελος από όλες τις παραπάνω διεργασίες είναι πως, μέσα από τον αυτοσχεδιασμό και τις ομαδικές δραστηριότητες, η σκέψη δραπετεύει από συγκεκριμένα πλαίσια, κινείται σε πιο συμβολικά επίπεδα και τελικά η συμπεριφορά γίνεται πιο ευέλικτη και ευπροσάρμοστη σε κοινωνικές καταστάσεις.

Εν κατακλείδι λοιπόν, θα λέγαμε ότι το έργο που υλοποιείται μέσα από τα προγράμμά μας στο ΚΔΑ της Κίνησης «ΠΡΟΤΑΣΗ» επιχειρεί τη συνάντηση της τέχνης και του βιώματος με τους ψυχοπαιδαγωγικούς στόχους και τη φιλοσοφία της πρόληψης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Καμαρινού, Δ. (2000) *Βιωματική μάθηση στο σχολείο*, εκδ. Γρηγόρη Κοσμοπούλου Α. (2010), *Σχεσιοδυναμική Παιδαγωγική του προσώπου*, εκδ. Γρηγόρη Μαλαφάντης, Κ. & Καρέλα, Γ. (2012) *Για μια ποιοτική Εκπαίδευση: Οι Τέχνες στην Εκπαίδευση και η έννοια της διαφορετικότητας μέσα από την Τέχνη*. Πρακτικά Συνεδρίου «Η ποιότητα στην Εκπαίδευση: Τάσεις και Προοπτικές», Τόμος Α'. ΕΚΠΑ, Αθήνα.
- Μπακιρτζής, Κ. (2000) *Βιωματική εμπειρία και κίνητρα μάθησης*. Παιδαγωγική Επιθεώρηση, 30, σελ.102
- Ντιούι, Τζ. (1980) *Εμπειρία και Εκπαίδευση*. εκδ. Γλάρος

European project "Pro-Skills 2: Train-the-trainer", διαθέσιμο στο:

<http://www.pro-skills.eu/train-the-trainer-concept/>

Kolb, D. (1984) *Experiential Learning*. New Jersey: Pentice Hall

Rubin, J. A. (2010) *Θεραπεύοντας τα παιδιά μέσα από την τέχνη*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα

B. ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ Ή ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

ΠΡΟΤΑΣΗ

ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗ

α) ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΜΕΛΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

Την 10η Φεβρουαρίου 2018, Σάββατο, στις 20,00 στο Δημοτικό Θέατρο Α-ΠΟΛΛΩΝ, δόθηκε συναυλία μελοποιημένων ποιημάτων του Κωστή Παλαμά, με την ορχήστρα Νυκτών Εγχόρδων του Δήμου Πατρέων.

Την καλλιτεχνική διεύθυνση είχε η μουσικολόγος της ορχήστρας κα Βάγια Ζεππάτου, την ενορχήστρωση η κα Βάσω Δημητρίου, την ερμηνεία ο κος Θοδωρής Βουτσικάκης και το χορευτικό δρώμενο η κα Κάλια Θεοδοσιάδη.

Την συναυλία διοργάνωσε η «Στέγη Γραμμάτων Κωστής Παλαμάς», η οποία συνεργάστηκε με την ΚΙΝΗΣΗ ΠΡΟΤΑΣΗ και προσέφερε τα έσοδα της συναυλίας για τους σκοπούς της ΠΡΟΤΑΣΗΣ.

Στην συναυλία παρευρέθηκαν ο πρόεδρος και τα στελέχη της Στέγης Γραμμάτων Κωστής Παλαμάς.

Προλόγισε ο εθελοντής και στέλεχος πρόληψης της ΠΡΟΤΑΣΗΣ κος Αλέξης Μουζακιώτης ο οποίος παρέδωσε στον πρόεδρο της Στέγης Γραμμάτων κων Αθανάσιο Στεφανόπουλο συμβολικό ευχαριστήριο έπαινο για την πρωτοβουλία του να αγοράσει το παραμελημένο οίκημα, στο οποίο γεννήθηκε ο μεγάλος ποιητής Κωστής Παλαμάς και χάρισε στην πόλη μας ένα σημαντικό ιστορικό μνημείο.

Η δυναμική παρουσίαση του έργου του ποιητή και όχι μόνο, η μουσειακή συντήρηση του έργου του στην Στέγη Γραμμάτων αποτελεί μια τεράστια καινοτόμο προσέγγιση στην παιδεία και τον πολιτισμό των νέων.

Η ΠΡΟΤΑΣΗ αξιοποιεί με τον καλύτερο τρόπο συνεργασίες, όπως το πρόγραμμα ΠΡΟ-ΝΟΙΑ που σημαίνει ΠΡΟτείνω γιατί ΝΟΙΑζομαι, που υλοποιείται σε ομάδες δημιουργικές (απασχόληση 120 παιδιών από 4 έως 17 ετών).

Το 2018 αποτελεί ένα σημαντικό σταθμό στην πορεία της ΚΙΝΗΣΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗ, καθώς συμπληρώνονται 30 χρόνια από την ίδρυση του φορέα το 1988 και της πορείας του στην Πάτρα, την Ελλάδα, το εξωτερικό.

Η πορεία των 30 χρόνων της ΠΡΟΤΑΣΗΣ, και το έργο έχουν επιτελεστεί μέσα από τις δυνάμεις του εθελοντισμού στην πρόληψη των εξαρτήσεων και την ποιότητα ζωής.

Όλη η φετινή χρονιά είναι αφιερωμένη στα 30 χρόνια και έχουν προγραμματιστεί πολλές εκδηλώσεις με πολιτιστικά δρώμενα–εκπαιδευτικές διαδικασίες και πολλά άλλα, που μπορείτε να πληροφορηθείτε από τα φυλλάδια και τον ιστότοπο του φορέα μας.

β) ΞΕΝΑΓΗΣΗ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ «ΠΡΟΤΑΣΗ» ΣΤΗ ΣΤΕΓΗ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ «ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ»

Την Πέμπτη 8 Μαρτίου 2018, μέλη των εθελοντικών Ομάδων της κίνησης «ΠΡΟΤΑΣΗ», ΣΤΕΚΙ, ΔΙΟΔΟΣΣΣ και ΣΤΗΡΙΞΗΣ-ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ επισκέφτηκαν την ΣΤΕΓΗ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ «ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ». Το εξαιρετικής αισθητικής κτίριο είναι το υλοποιημένο όραμα του ομογενούς επιχειρηματία Αθανασίου Στεφανόπουλου, ο οποίος αγόρασε το υπό κατάρρευση κτίριο για να δημιουργήσει τη «Στέγη Γραμμάτων Κωστή Παλαμά».

Η θερμή υποδοχή και η πολύ ενδιαφέρουσα ξενάγηση στο ΣΠΙΤΙ του ΠΟΙΗΤΗ έγινε από τα μέλη του Δ.Σ. κ.κ. Δεμαρτίνο Σπ. και Μπακρώζη Ν.

Οι δύο φορείς έχουν συνεργαστεί ξανά με επιτυχία και αυτό είναι ελπιδοφόρο για νέες συνεργασίες στο μέλλον.

Γ) ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ – ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΤΗΝ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ

Την Κυριακή 18 Μαρτίου 2018 το πρωί, η ομάδα εθελοντών «Στήριξης και επικοινωνίας» του φορέα «ΠΡΟΤΑΣΗ Κίνηση για έναν άλλο τρόπο ζωής», στο πλαίσιο του έργου ενημέρωσης για την Πρόληψη, που υλοποιεί τα τελευταία χρόνια, πραγματοποίησε ενημερωτική συνάντηση με την Καθολική Κοινότητα της Πάτρας, μετά το πέρας της κυριακάτικης λειτουργίας στον χώρο του πνευματικού κέντρου του Καθολικού ιερού ναού του Αγίου Ανδρέα Πατρών.

Την ενημέρωση έκανε η εθελόντρια, στέλεχος του φορέα, εκπαιδευτικός και μέλος της ομάδας μας, Κλειώ Βάρρου, κατά τη διάρκεια της οποίας οι παρακολουθούντες, ενημερώθηκαν για τον σκοπό της «ΠΡΟΤΑΣΗΣ», τις δράσεις, την ιστορία της καθώς και για τις ομάδες που υπάρχουν.

Έμφαση δόθηκε στα προγράμματα πρόληψης που υλοποιεί η Κίνηση «ΠΡΟΤΑΣΗ» σε παιδιά και ενήλικες και ιδιαίτερα για το πρόγραμμα ΠΡΟ-ΝΟΙΑ (ΠΡΟτείνω γιατί ΝΟΙΑζομαι) που αφορά σε μια ολιστική προσέγγιση πρόληψης για νήπια, παιδιά και εφήβους 4- 18 ετών και τις οικογένειές τους.

Στην εκδήλωση συμμετείχε ικανοποιητικός αριθμός ατόμων, οι οποίοι, στη συζήτηση που ακολούθησε, μέσα σε ένα κλίμα εμπιστοσύνης και ασφάλειας, έθεσαν ερωτήματα τα οποία απαντήθηκαν από τα παρευρισκόμενα μέλη της ομάδας μας.

Υπήρξε ικανοποίηση και ανατροφοδότηση από τους παρευρισκόμενους γύρω από την ενημέρωση και το έργο που επιτελεί ο φορέας και σε κλίμα εμπιστοσύνης κλείνοντας η ενημέρωση εδόθη η διαβεβαίωση για περαιτέρω συνεργασία στο μέλλον.

Τέλος, η ομάδα μας συμμετείχε και στήριξε το Πασχαλινό Παζάρι στο Κ.Δ.Α. με χειροποίητες κατασκευές από τα παιδιά που συμμετέχουν στο πρόγραμμα ΠΡΟ-ΝΟΙΑ που πραγματοποιήθηκε από 26-3 έως και 4-4-2018.

ΚΑΛΛΙΠΟΛΙΣ

«Εγώ κι εσύ... Δυναμώνουμε μαζί»

Η αξιοποίηση ενός εκπαιδευτικού υλικού πρόληψης από τις 2 εθελοντικές ομάδες του Κέντρου Πρόληψης Αχαΐας «Καλλίπολις»

Λίγα λόγια για το εκπαιδευτικό υλικό «Εγώ & Εσύ...Δυναμώνουμε Μαζί»...

Το εκπαιδευτικό υλικό «**Εγώ & Εσύ...Δυναμώνουμε Μαζί**» του Κέντρου Πρόληψης Αχαΐας «Καλλίπολις», είναι ένα εγκεκριμένο υλικό από το Υπουργείο Παιδείας και έχει ως στόχο την προαγωγή της ψυχικής υγείας των παιδιών μέσα από την προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη. Βασικός σκοπός του είναι η ενίσχυση της προσωπικότητας, των κοινωνικών δεξιοτήτων και των διαπροσωπικών σχέσεων των παιδιών, ώστε να έχουν εμπιστοσύνη στον εαυτό τους και στις δυνάμεις τους για την αντιμετώπιση δύσκολων καταστάσεων, χωρίς να καταφεύγουν σε συμπεριφορές που βλάπτουν την σωματική και ψυχική τους υγεία.

Η εμπειρία του Κέντρου Πρόληψης Αχαΐας από την υλοποίηση των προγραμμάτων πρόληψης σε μαθητές δημοτικού τα προηγούμενα έτη, μας οδήγησε στη διαπίστωση ότι τα παιδιά χρειάζεται να υποστηριχθούν σε δεξιότητες ζωής. **Η συνεργασία, η επικοινωνία, η αποδοχή της διαφορετικότητας, η αναγνώριση και η έκφραση των συναισθημάτων, η διαχείριση σύγκρουσης, η ενίσχυση της αυτοεκτίμησης και ο τρόπος λήψης αποφάσεων σε καταστάσεις πίεσης ή επιρροής αποτελούν σημαντικές δεξιότητες στη διαμόρφωση μιας ώριμης προσωπικότητας.**

Η φετινή πορεία της ομάδας εθελοντών πρόληψης Βραχναϊκών - Παραλίας «ΑΝΑΒΑΘΜΟΣ» μέσα από τη ματιά των ίδιων των μελών

Φέτος, η δράση της ομάδας ήταν η υλοποίηση Εργαστηρίων σε γονείς και παιδιά με κεντρικό τίτλο «Εγώ & Εσύ..Δυναμώνουμε Μαζί». Πραγματοποιήθηκαν **3 κύκλοι από τρία εργαστήρια με διαφορετική θεματολογία, ένας σε κάθε σχολείο.** Συνολικά, **43 οικογένειες, 110 γονείς και παιδιά, Δ/ντές και Εκπαιδευτικοί από 3 Δημοτικά σχολεία της περιοχής (1^ο Παραλίας, 2^ο Παραλίας, Καμινίων)** ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα μας και συμμετείχαν στα εργαστήρια μας.

Ο τρόπος με τον οποίο υλοποιήθηκαν τα εργαστήρια σε γονείς και παιδιά ήταν βιωματικός με την αξιοποίηση της ομαδοσυνεργατικής προσέγγισης. Σε όλη τη διάρκεια της εφαρμογής των εργαστηρίων, γονείς και παιδιά εργάστηκαν στις οικογένειές τους, σε μικρές ομάδες και στην ολομέλεια, μοιραζόμενοι τις σκέψεις, τα συναισθήματα, τις εμπειρίες τους με τους υπόλοιπους στην ολομέλεια του κύκλου. Ανάλογα με την ενότητα της κάθε συνάντησης αξιοποιήθηκαν βιωματικές δραστηριότητες και εκφραστικά μέσα που έχουν δοκιμαστεί στη διδακτική πράξη και έχουν αξιολογηθεί θετικά. Ενδεικτικά, κάποια από αυτά ήταν τα παιχνίδια ρόλων, τα εικαστικά, η κίνηση, η δραματοποίηση, η αξιοποίηση της μουσικής, των παραμυθιών, οι δραστηριότητες δημιουργικής έκφρασης.

Οι ενότητες που δουλεύτηκαν στα εργαστήρια ήταν: **1. Η επικοινωνία και η ενδυνάμωση των σχέσεων στην οικογένεια, 2. Η ενίσχυση της αυτοπεποίθησης, των προσωπικών και κοινωνικών δεξιοτήτων, 3. Η διαχείριση του θυμού και των συγκρούσεων.**

3 μέλη από την **εθελοντική ομάδα «ΑΝΑΒΑΘΜΟΣ»** μοιράζονται πως βίωσαν τη φετινή δράση... Λόγια από τρεις γενιές μελών ομάδας - το παλαιότερο μέλος, το καινούργιο μέλος και το μέλος που ενώνει το παλιό με το νέο... Λόγια που εκφράζουν και ακουμπούν τις καρδιές όλων των μελών της ομάδας μας.

14 δυναμικά και ενεργά μέλη αποτελούν την εθελοντική ομάδα «ΑΝΑΒΑΘΜΟΣ» που λειτουργεί στην περιοχή των Βραχναϊκών – Παραλίας

Η δική μας συμμετοχή στην ομάδα...

«Η συμμετοχή μου για πρώτη χρονιά, ως εθελόντρια στις δράσεις της Ομάδας Εθελοντών πρόληψης Βραχναϊκών - Παραλίας "Αναβαθμός" του Κέντρου Πρόληψης Αχαΐας "Καλλίπολις" μου πρόσφερε σημαντικά και πολύπλευρα οφέλη. Γνώρισα ανθρώπους που αποτελούν λύσεις σε κοινωνικά προβλήματα, που κινητοποιούνται και που προωθούν θετικές αντιλήψεις και στάσεις ζωής».

«Τρίτη χρονιά που συμμετέχω στην ομάδα όμως νιώθω σαν να ήμουν μέλος της από πάντα! Μια διαφορετική στιγμή στην καθημερινότητά μου, ένας «ελεύθερος» χώρος και χρόνος που το ΕΓΩ κάθεται ήσυχο στην γωνίτσα του και δίνει χώρο στο ΕΜΕΙΣ. Προσπαθεί τουλάχιστον! Είναι πολύ σπουδαίο για καθέναν από μας να νιώθει ότι έχει κάτι να προσφέρει στο σύνολο. Η ομάδα μας για μένα είναι το κανάλι μέσα από το

οποίο φτάνει στην κοινότητα οτιδήποτε ο καθένας έχει να προσφέρει. Έτσι η προσφορά έχει μεγαλύτερο αντίκρισμα».

«Η στόχευση στο μαζί δεν ήταν φεινική. Τα τελευταία χρόνια η ομάδα είχε εστιάσει τις δράσεις της στο σχήμα γονείς παιδιά. Η πορεία ωστόσο μάλλον παράλληλη έβαινε. Η επιθυμία για κοινή εμπλοκή δεν καρποφορούσε ικανοποιητικά. Δισταγμός, έλλειψη σταθερού χώρου και μικρή συμμετοχή δε βοηθούσαν. Μέχρι φέτος όπου αποφασίσαμε να πάει ο Μωάμεθ στο βουνό, που πάει να πει δράσεις στο χώρο δράσης τους»!

Η φεινική μας δράση:

Εργαστήρια για γονείς και παιδιά «Εγώ και Εσύ..δυναμώνουμε Μαζί»

«Η πρόταση στα Δημοτικά σχολεία της περιοχής μας για Εργαστήρια σε γονείς και παιδιά ΜΑΖΙ στο χώρο τους, βρήκε θετική ανταπόκριση. 1^ο Δημοτικό Σχολείο Παραλίας Πατρών, 2^ο Δημοτικό Σχολείο Παραλίας Πατρών και Δημοτικό Σχολείο Καμινίων τα πρώτα.

Και κάπως έτσι βρεθήκαμε από μια σχεδόν προπονητική διαδικασία σε πρό(σ)κληση για κούρσα αντοχής και υψηλών απαιτήσεων.

Από Νοέμβρη 2017 μέχρι Μάρτη 2018. Ανασκουμπωθήκαμε. Να βρεθούν ημερομηνίες, να οριστούν ομάδες, να καταμεριστούν αρμοδιότητες, να ανατεθούν ρόλοι για τους τρεις κύκλους εργαστηρίων σε κάθε σχολείο. Και παράλληλα χρόνος για την ομάδα. τη συχνή καταμέτρηση δυνάμεων την ανασύνταξη και την ανατροφοδότησή της.

Με συγκίνηση, χαρά και αίσθημα ευθύνης ξεκινήσαμε παρά τις χαμηλές προσδοκίες για το αποτέλεσμα, παρά τα πολλά δικά μας «άραγε»... «άραγε» θα έρθουν; Κι αν έρθουν θα ευχαριστηθούν; Και θα ξανάρθουν Θα είμαστε επαρκείς; ευπροσάρμοστες, ικανά ευέλικτες; Ένα στοιχείο του τύπου θέλουμε και προσπαθούμε άρα μπορούμε; Επειδή δεδομένα ασφαλή-υπάρχουν άραγε;-δεν είχαμε.

Η πορεία μας ωστόσο υπήρξε ανεβαστική παρόλες τις δυσκολίες και τις ανατροπές που τρύπωναν ανάμεσα και δυναμιτίζαν το πρόγραμμα. Όμως, η αλληλεγγύη της μίας προς την άλλη και το αίσθημα του συντρέχω στάθηκαν πολύτιμοι αρωγοί. Η ομάδα κατάφερε να ξεπερνά τα επί μέρους δύσκολα, να μην υποκύπτει στην όποια δυσάρεστη εξέλιξη, να αξιοποιεί ως μέγα μάθημα τις μικρές ήττες, να χαιρέται τις όμορφες εκπλήξεις και να κοιτά μπροστά με νέα σχέδια...

...και οι συμμετέχοντες, μας επέστρεψαν όμορφα συναισθήματα δείχνοντας με τον πιο έκδηλο τρόπο ότι το περιεχόμενο των τριών εργαστηρίων αν και δεν έλυσε προβλήματα, προβληματίσε βαθιά και τα μηνύματά τους θα συνεχίσουν να σκάβουν δρόμο μέσα στο χρόνο».

«Φέτος επιλέξαμε έναν άλλο δρόμο. Περισσότερες, μικρότερης έκτασης δράσεις στοχευμένες στα σχολεία της περιοχής. Δεν ήταν μια εύκολη απόφαση, ούτε μια εύκολη

Δημοτικό Σχολείο Καμινίων

δοκιμασία. Δοκιμαστήκαμε σε κάτι διαφορετικό, λειτουργήσαμε σαν ομάδα και σε μεγάλο βαθμό πετύχαμε τους στόχους που θέσαμε. Αν θέλουμε να είμαστε αυστηροί με τον εαυτό μας θα βρούμε πολλά σημεία που θα μπορούσαν τα πράγματα να είχαν πάει καλύτερα. Στο τέλος όμως, σίγουρα βρισκόμαστε πιο μπροστά από εκεί που ξεκινήσαμε. Ακόμα κι αν χρειάστηκε να κάνουμε κάποια βήματα μπροστά και κάποια πίσω. Ταυτόχρονα, είναι τόσα πολλά αυτά που πήραμε εμείς πίσω... αυτά που μάθαμε... αυτά που πετύχαμε αλλά κυρίως αυτά που προσπαθήσαμε να πετύχουμε»!

«Γονείς και παιδιά από όλες τις τάξεις του δημοτικού ήταν σταθερά μαζί μας καθ' όλη τη διάρκεια αυτού του κύκλου. Στόχος των εργαστηρίων ήταν η διαμόρφωση ενός κοινού κώδικα επικοινωνίας μεταξύ γονιών και παιδιών και ενός οικογενειακού συμβολαίου με απώτερο σκοπό την ενδυνάμωση των σχέσεων μέσα στην οικογένεια. Είδα λοιπόν το Εργαστήρι "Εγώ και Εσύ..δυναμώνουμε μαζί" να δημιουργεί ένα πλαίσιο όπου τα παιδιά μπόρεσαν να μοιραστούν με τους γονείς τους ανάγκες, επιθυμίες και συναισθήματα που μέχρι τώρα ήταν ανείπωτα. Παρατήρησα συνειδητοποιημένους γονείς να προσπαθούν να γίνουν καλύτεροι γονείς αφήνοντας τα παιδιά τους ελεύθερα να μάθουν πως να διαχειρίζονται τον θυμό τους, πως να αγαπάνε την μοναδικότητά τους και πως να επικοινωνούν με το πιο αποτελεσματικό τρόπο τα συναισθήματα τους».

1^ο Δημοτικό Σχολείο Παραλίας

2^ο Δημοτικό Σχολείο Παραλίας

«Σαν μέλος της μικρής αυτής της κοινότητας των Βραχναϊϊκών και Παραλίας συνειδητοποίησα τα σημαντικά οφέλη που προσφέρουν τέτοιες εθελοντικές δράσεις στο χτίσιμο μιας συλλογικής κοινότητας με δεσμούς εμπιστοσύνης. Γνώρισα ανθρώπους από την κοινότητα που ζω που μπορώ να τους θαυμάζω για τον ανθρωπισμό τους και που με κάνουν πιο αισιόδοξη και για το μέλλον των δικών μου παιδιών να μπορέσουν να μεγαλώσουν σε μια κοινωνία πολιτών πιο ανθρώπινη, από τον άνθρωπο για τον άνθρωπο».

«Μέσα από την ομάδα μας και την φετινή μας δράση γνώρισα και αγάπησα περισσότερο τον τόπο μου και τους ανθρώπους του και είδα ότι δεν χρειάζονται ούτε «πολλοί», ούτε «πολλά» για να κάνουμε την ζωή μας καλύτερη»!

«Το αποτέλεσμα δικαίωσε μέσα μας το λόγο της ύπαρξής μας! Υπήρξαμε μια μικρή αλλά ουσιαστική θετική παρέμβαση, μια μικρή συμβολή στην ανάγκη της αληθινής βαθιάς επικοινωνίας ανάμεσα στους πυλώνες της κοινότητας, τους γονείς και τα παιδιά».

Η εθελοντική ομάδα «ΑΝΑΒΑΘΜΟΣ» Βραχναϊϊκών – Παραλίας

Αλεξίου Δήμητρα, Αλεξοπούλου Γιώτα, Βογιατζή Πέπη, Γεωργοπούλου Μαρία, Γούτα Σοφία, Δρακάτου Πόπη, Θεοδωροπούλου Ανδριάννα, Κανελλοπούλου Έφη, Λιόντη Μερóπη, Μανούσου Κατερίνα, Παπαδάτου Φιόρη, Ρουσάκη Μπάρμπαρα Σκέντζου Ιωάννα, Ταβλά Φωτεινή

Η συντονίστρια της εθελοντικής ομάδας

Βίκυ Κυρίτση

Β. ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ Ή ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

ΚΑΛΛΙΠΟΛΙΣ

Όταν οι «Διεξοδίτες»... συνάντησαν τους «Εμείς και η Ιστορία μας»!!!

Τα μέλη της εθελοντικής μας ομάδας «ΔΙΕΞΟΔΟΣ» Αιγίου, φέτος αποφασίσαμε να υλοποιήσουμε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Εγώ κι Εσύ... Δυναμώνουμε Μαζί!» του Κέντρου Πρόληψης Αχαΐας «Καλλίπολις».

38 παιδιά από τα σχολεία της Αιγιάλειας, ηλικίας 9 έως 12 ετών, συμμετείχαν σε δυο διαφορετικές ομάδες που συντόνιζαν τα μέλη της ομάδας «ΔΙΕΞΟΔΟΣ». Έτσι δημιουργήθηκε μια ομάδα

με παιδιά ηλικίας 9-10 ετών και μια ομάδα με παιδιά ηλικίας 11-12 ετών. Και οι δύο ομάδες πραγματοποίησαν 7 εκπαιδευτικές ενότητες με θέματα την επικοινωνία, τη συνεργασία, τα συναισθήματα, τη διαφορετικότητα, τον εαυτό μας, τις επιρροές και το πώς να κάνουν σωστές επιλογές!

Ομάδες παιδιών «Εγώ & Εσύ..Δυναμώνουμε Μαζί»...

«Με τα παιχνίδια συνεργασίας, τους προβληματισμούς μας, μέσα από τα παραμύθια, μάθαμε να μοιραζόμαστε, να διεκδικούμε όταν πρέπει. Να είμαστε μαζί προτιμητέο της ΠΡΩΤΙΑΣ που έχει τίμημα.

Μεγάλες αξίες όπως η τιμιότητα, η Αγάπη, ο σεβασμός φάνηκαν μέσα από τα παιχνίδια, τις δράσεις, τους προβληματισμούς μας σε όλες τις συναντήσεις. Υιοθετήσαμε στάσεις ζωής, γνωρίσαμε καλύτερα τον εαυτό μας. Με ένα κουβάρι, με τις παντομίμες μας, με το σεντούκι που ξεπετάγονταν πολλά υφάσματα και παιχνίδια καταλάβαμε ότι αγαπάμε με την ψυχή μας, το ενσωματώνουμε στη ζωή μας, στο χαρακτήρα μας και το μαθαίνουμε.

Και μάλιστα με το συμβόλαιο της ομάδας που φτιάξαμε, ήμασταν πιστοί στις υποσχέσεις μας, και όταν γίνονταν κάποιες παρεκτροπές το θυμόμασταν το συμβόλαιο γιατί το είχαμε υπογράψει... μάθαμε να επικοινωνούμε με ειλικρίνεια, την αξία του πομπού με το μήνυμά του, του δέκτη που πρέπει να έχει αυτιά για να ακούει, θέληση και αγάπη στη ζώσα επικοινωνία, που πάντα απασχολούσε τον άνθρωπο από τα πα-

λιά χρόνια. Θυμηθήκαμε τα ταχυδρομικά περιστερία, τις φρυκτωρίες, την πρώτη επικοινωνία του ανθρώπου. Στο βιβλίο Δραστηριοτήτων αποτυπώσαμε τις σκέψεις μας και τα συναισθήματά μας.

Περπατήσαμε στο χώρο με τη μουσική σα γέροι, σαν μωρά, με πολλούς -πολλούς τρόπους εκφράζοντας τα συναισθήματά μας και αναγνωρίζοντας τι νιώθουν οι άλλοι και βρίσκοντας νέους τρόπους έκφρασης των συναισθημάτων μας. Ταξιδέψαμε με τις βαρκούλες μας στα νησιά των συναισθημάτων μας, στο Αιγαίο πέλαγος, με τη μουσική του Χατζιδάκη.

Αναγνωρίσαμε το δράκο του θυμού καταλάβαμε ότι μπορούμε να ελέγχουμε την ορμή του, βρίσκοντας ήπιους και συνετούς τρόπους έκφρασης του. Παίξαμε με το φανάρι του θυμού, καλωσορίσαμε την κυρα-Γαλήνη καταλάβαμε τα συναισθήματα του Ίωνα και πάνω από όλα να είμαστε ο εαυτός μας με έλεγχο και όρια με βαθιές ανάσες, εκτονώνοντάς τον και ζητώντας βοήθεια κά-

ποιου έμπειρου όταν πάει να εκραγεί το ηφαιστειο του θυμού. Τραγούδι μας ήταν το «βγάλε τον θυμό, βάλε τη χαρά στη ζωή σου».

Καταλάβαμε ότι πρέπει να αποδεχόμαστε τη διαφορετικότητα του άλλου γιατί ο καθένας μας είναι μοναδικός και είναι χρώμα και ποικιλία στη ζωή μας. Παίξαμε με τις δακτυλόκουκλές μας που φτιάξαμε, χαλαρώσαμε με το παραμύθι του χαμαιλέοντα που έχανε το χρώμα του αλλά και του βατράχου που ήθελε να πετάξει... Στο τέλος κάθε συνάντησης, δείχναμε με το post it τις σκέψεις μας, τα συναισθήματά μας στο βιβλίο δραστηριοτήτων.

Στη έβδομη συνάντηση ζητήθηκε από τα παιδιά να απαντήσουν στο έντυπο αξιολόγησης της δράσης και μεταξύ άλλων να γράψουν γράμμα σε ένα φίλο τους σχετικά με τα όσα ένιωσαν, έμαθαν και τους άγγιξαν κατά τη διάρκεια του προγράμματος.

Σας παραθέτουμε το γράμμα που έγραψε ένας μικρός μας φίλος:

«Αγαπημένε μου φίλε Γιώργο,

Έχουμε καιρό να επικοινωνήσουμε και μου έλειψες. Ελπίζω να είσαι καλά, όπως είμαι κι εγώ.

Την τελευταία φορά που μιλήσαμε, σου είχα πει ότι σκεφτόμουνα να δηλώσω συμμετοχή σε ένα πρόγραμμα που οργάνωνε η ομάδα ΔΙΕΞΟΔΟΣ σε συνεργασία με την ομάδα ΚΑΛΛΙΠΟΛΙΣ για παιδιά 11-12 ετών και λεγόταν «Εγώ κι Εσύ δυναμώνουμε μαζί». Πριν από ένα χρόνο συμμετείχε και η μητέρα μου σε ένα παρόμοιο πρόγραμμα για γονείς, που έκαναν οι ίδιες ομάδες. Ήταν πολύ ευχαριστημένη από τη συμμετοχή της αυτή και αυτό με οδήγησε να πάρω την απόφαση να συμμετέχω κι εγώ.

Τώρα που σου γράφω, το πρόγραμμα αυτό έχει ολοκληρωθεί και εγώ βέβαια πήγα σε όλες τις συναντήσεις. Σε κάθε συνάντηση ασχολούμασταν με ένα διαφορετικό θέμα και αφού είχαμε την ίδια ηλικία είχαμε και τα ίδια ενδιαφέροντα και απορίες. Από τα σπουδαιότερα πράγματα που μάθαμε ήταν να επικοινωνούμε μεταξύ μας, να σεβόμαστε τους συνανθρώπους μας, να συνεργαζόμαστε και να προσέχουμε τις επιρροές μας. Ότι μας μάθαιναν εκεί, μας το μάθαιναν μέσα από παιχνίδια και συζητήσεις ή ιστορίες οι οποίες έκρυβαν ένα σημαντικό δίδαγμα μέσα τους. Αυτό που κέρδισα από τη συμμετοχή μου στο πρόγραμμα ήταν να μάθω καλύτερα τον εαυτό μου, να ξεχωρίζω καλύτερα τους φίλους μου, να καταλαβαίνω και να εκφράζω καλύτερα τα συναισθήματά μου. Πέρασα ώρες ικανοποίησης, χαράς και ενθουσιασμού.

Σου προτείνω να συμμετέχεις κι εσύ του χρόνου σ' αυτό ή σε κάποιο παρόμοιο πρόγραμμα γιατί πιστεύω ότι κάτι τέτοιο θα σε βοηθήσει όπως βοήθησε κι εμένα. Μάλιστα η δασκάλα που είχα πέρσι και πρόπερσι στο σχολείο και φέτος την έχω στο ολόημερο, μου είπε πως έχω ηρεμήσει και συνεργάζομαι καλύτερα με τα άλλα παιδιά. Από τότε που συμμετείχα στο πρόγραμμα, πώς να το πω, σαν να έχω ωριμάσει κάπως.

Αυτά από εμένα Γιώργο, ανυπομονώ να μάθω νέα σου και να μάθω τι έκανες εσύ όλον αυτό τον καιρό.

Με αγάπη, ο φίλος σου Άγγελος»

Το γράμμα του Άγγελου για εμάς αποτελεί μια πληγή ανατροφοδότησης που μας γεμίζει ικανοποίηση και δύναμη να συνεχίσουμε το έργο μας ως εθελοντές. Ερχόμενοι σε επαφή με τα παιδιά γινόμαστε και οι ίδιοι παιδιά και αναζητούμε τρόπους ώστε να αναπτύσσουν δεξιότητες που θα τα βοηθήσουν στην υπόλοιπη ζωή τους.

Οι **Διεξοδίτες**, μέσα από την πένα ενός μέλους της ομάδας μας, εκφράσαμε στα παιδιά τα συναισθήματά μας: «Κάποτε ήταν μια (τρελό) αγαπημένη **παρέα**...που είχε τον ίδιο σκοπό : να βλέπει καλά μόνο με τη **καρδιά**.... Και να ανοίγει η καρδιά αυτή μόνο μ' ένα κλειδί που γράφει στη μία πλευρά "**παιδιά**" και στην άλλη γράφει "**αγάπη**".... Και η παρέα άνοιξε μια τεράστια **αγκαλιά** και μπήκαν τα παιδιά μέσα στη **ζεστασιά**!!! Κι όλοι μαζί φτιάξανε μια **συνταγή** με λέξεις, με παιχνίδια, με σκέψεις, που στην αρχή ήσαν πουλιά στον αέρα - άλλοτε μόνο κι άλλοτε με **συντροφιά** - και μετά γίνανε **φως** που φώλιασε στη **ψυχή** όλων μας....και γράφτηκε σε καθαρό χαρτί!!!!

Αυτή η παρέα ήθελε να ξυπνήσει τον σπόρο ,που είχαν τα παιδιά στο **μυαλό**.... Να βοηθήσει να μεγαλώσει, να φτάσει στον ουρανό!!!! Να απλωθεί σιγά -σιγά, κι αργότερα ν' **ανθίσει** σαν λουλούδι!!!

Η παρέα ένωσε γεμάτη **αισθήματα**...που τα παιδιά της δώσανε με σταθερά βήματα....κι ενώθηκαν όλοι σε μια γροθιά...Γέλια, ενθουσιασμοί, **χαρά!** **Αχ! Τι ωραία να 'μαστε έτσι παντοτινά!!!!!!»**

Στην τελευταία συνάντηση αξιολόγησης της μιας ομάδας, με πολύ κέφι μπήκαν στο παιχνίδι μας και οι γονείς των παιδιών. Έτσι είδαν και οι ίδιοι πόσο μεγάλη είναι η αξία της συνεργατικότητας και έκφρασης των συναισθημάτων όταν προσπαθήσουν και οι ίδιοι παίζοντας να έχουν ψηλά πάντα τα μπαλόνια τους. Παίξαμε όλοι μας, αλλά και τα παιδιά αξιολόγησαν τους γονείς τους... χορέψαμε, πήραμε τα αναμνηστικά μας και η συνάντησή μας έκλεισε με το ποίημα του Ρίτσου “Βρέ χρόνο”, νιώθοντας ότι όλοι χρειάζεται να βρούμε χρόνο να είμαστε παιδιά για να νιώθουμε αυθεντικά ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ...

Ευχαριστούμε τα παιδιά και τους γονείς για τη συνέπεια και την εμπιστοσύνη που δείχνουν όλα αυτά τα χρόνια στο έργο της εθελοντικής μας ομάδας.

Η εθελοντική ομάδα «ΔΙΕΞΟΔΟΣ» Αιγίου

Βίλλιος Ανδρέας, Βασιλείου Κατερίνα, Διαμαντοπούλου Γιώτα, Καλογεροπούλου Σοφία, Κανελλοπούλου Μαρία, Καργάδα Μαριεντίνα, Καραφλός Παναγιώτης, Κεπενού Πηνελόπη, Κουτσουμπελίτη Γεωργία, Κυριακοπούλου Βάσω, Μαγκλάρα Ντίνα, Μαρκοπούλου Γαλατεία, Παναγιωτοπούλου Κατερίνα, Παπαδοπούλου Ελένη, Παπαβασιλείου Ρούλα, Σπυροπούλου Γεωργία, Τσόλκα Βάσω, Τρακαδά Μίνα, Χαρώνη Κατερίνα

Η συντονίστρια της εθελοντικής ομάδας

Γιάννα Ζορμπά

Γ. Η ΠΡΟΛΗΨΗ ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΟΛΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Πως λειτουργούν οι πολίτες της παράλληλης Ελλάδας για να περάσουν από το περιθώριο στο επίκεντρο της καθημερινής ζωής

Εντοπίζουμε-Παρεμβαίνουμε-Υπερασπιζόμαστε

Συνάντηση τοπικών φορέων με θέμα την καθολική εφαρμογή του αντικαπνιστικού νόμου

Καθολική εφαρμογή των διατάξεων για την απαγόρευση του καπνίσματος σε δημόσιους κλειστούς χώρους και στα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος.

Στις 22 Μαρτίου, στα γραφεία της ΟΙΚΙΠΑ, συναντήθηκαν μέλη από τους φορείς ΟΙΚΙΠΑ, ΠΡΟΤΑΣΗ, Αντικαπνιστικός Σύλλογος Πάτρας, ΚΟΙΝΟ-ΤΟΠΙΑ, Σύλλογος Προστασίας Υγείας & Περιβάλλοντος περιοχής ΚΥ Χαλανδρίτσας και Σύλλογος ΚΕΑΝΑ, διαπνεόμενοι από την ίδια ανησυχία και αγωνία για τα ποσοστά του παθητικού καπνίσματος στους δημόσιους κλειστούς χώρους και στα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος.

Τα μέλη των φορέων, αφού συζήτησαν αναλυτικά και διεξοδικά το θέμα αποφάσισαν να στείλουν μια επιστολή στον Περιφερειάρχη προκειμένου να του ζητήσουν να φέρει το συντομότερο το θέμα στο Περιφερειακό Συμβούλιο, προκειμένου αυτό να εκφράσει την πολιτική του βούληση για καθολική και συνεχή εφαρμογή του αντικαπνιστικού νόμου και να δεσμευτεί με συγκεκριμένες ενέργειες που θα υλοποιηθούν από τις αρμόδιες υπηρεσίες ευθύνης του, για την προστασία των πολιτών από την έκθεσή τους στο παθητικό κάπνισμα και να τους επιτρέψει στο εν λόγω Συμβούλιο να κάνουν σχετική παρέμβαση.

Η εν λόγω επιστολή δημοσιοποιήθηκε και στα τοπικά ΜΜΕ.

Το δικαίωμα να ξέρεις

Στη διάρκεια του Χορού των Ταλέντων, ενός από τα πιο επιτυχημένα και πιο ανθεκτικά βέντ όλων των εποχών στη χώρα, οι διοργανωτές μετέφεραν την έκκληση-κατ' ουσίαν επρόκειτο για δήλωση βούλησης- να μη γίνονται αναρτήσεις στο φέισμπουκ χωρίς τη συγκατάθεση των φωτογραφιζόμενων. Δεν ξέρουμε αν τηρήθηκε αυτό, καθώς για μεγάλο μέρος του κοινού, σήμερα, είναι απολύτως φυσιολογικό να εκθέτεις σε θέα τρίτων οτιδήποτε θεωρείς εκθέσιμο. Για μερικούς, δεν είναι απλώς φυσιολογικό, είναι υποχρεωτικό. Κάθε τι που συμβαίνει, θα αναρτηθεί. Πρώτα αναρτάμε, και μετά αξιολογούμε αυτό που αναρτήσαμε.

Αυτό ισχύει σε όλα όσα συνθέτουν την καθημερινή ζωή, για λόγους που κατά καιρούς αναλύονται, αλλά οι αναλύσεις δεν έχουν θεραπευτικό αποτέλεσμα. Όταν διαβάζουμε γιατί αναπτύξαμε την οποιαδήποτε έξη, αυτό δεν σημαίνει ότι αποκτάμε κίνητρο να την αναστείλουμε.

Στο καρναβάλι ειδικά συντρέχουν ιδιαιτερότητες που άπτονται της καρναβαλικής δεοντολογίας, ενός πλέγματος κανόνων που δεν έχει καταγραφεί, δεν έχει νομική υπόσταση, αλλά είναι χρήσιμο να προσυπογράφεται από όσους μετέχουν στην καρναβαλική συνθήκη ή διασταυρώνονται μαζί της.

Άρθρο πρώτο: Δέχεσαι τις συνέπειες της αυτοέκθεσης αρκεί αυτές να διέπονται από έναν χρονικό και χωρικό περιορισμό. Οι άνθρωποι του καρναβαλιού το συνοψίζουν σε μια φράση που έλεγε χωρατεύοντας η αξέχαστη Αγαθή Σαμπάνη: «Και ό, τι έγινε παιδιά, μεταξύ μας». Αυτό σημαίνει, όσα διεξάγονται υπό μια συγκεκριμένη καρναβαλική συνθήκη, ισχύουν μεν, αλλά όχι ως κατάσταση που μπορεί να προσδιορίζει μια ταυτότητα στο διηνεκές. Ντύθηκες, αστειεύτηκες, ξεσάλωσες με ορισμένους όρους, σε ένα συγκεκριμένο περιβάλλον. Δεν εξουσιοδοτεί κανέναν να περιφέρει την εικόνα σου ή τα κατορθώματά σου στο διηνεκές και δημοσία. Η απαγόρευση αυτή θα πρέπει να ισχύει σε όλων των ειδών τις διασκεδάσεις, αλλά στην καρναβαλική πολύ περισσότερο, γιατί σ' αυτήν συστατικό στοιχείο είναι η παρένδυση, η αυτοπαρώδηση, η χαλάρωση των αναστολών και η ελευθεριότητα, και μάλιστα σε ένα πλαίσιο αμοιβαιότητας: Όσα κάνεις εγκρίνονται ή και επαυξάνονται ή τέλος πάντων αντιμετωπίζονται με μια συγκατάβαση: Καθένας μας θα κάνει και μια σαχλαμάρα, ο άλλος την παραβλέπει, ελπίζοντας ότι ο χαρταετός σου θα μαζευτεί χωρίς σύσταση.

Το πρόβλημα με την άνευ όρων χρήση τέτοιων δεδομένων δεν είναι μόνο ότι γίνονται κοινωνικοί τρίτοι και άσχετοι με τη συγκεκριμένη συνθήκη- κάτι που είναι και ανφέαρ, γιατί είναι σαν να μπαίνει κάποιος ντυμένος σε κατασκήνωση γυμνιστών- αλλά και ότι με τη σημερινή τεχνολογία, τα δεδομένα αυτά διαιωνίζονται. Πατάς το επώνυμο ενός πολίτη στο ψαχτήρι και μπορείς να τον δεις ντυμένο χωριατοπούλα ή με μαγιό ή να παραφέρεται στο γήπεδο, με τη σημερινή του σύζυγο, με τη χθεσινή, σε μια προσωπική στιγμή, σε μια γκριμάτσα. Έχει δικαίωμα κάποιος ή όχι να αυτοπροστατεύεται, ιδίως όταν δεν είναι δημόσιο πρόσωπο (αλλά ακόμα και τότε); Ακόμα και όταν συγκατατίθεται κανείς σε μια φωτογράφιση της στιγμής, ενίοτε ανύποπτος για την μέλλουσα χρήση, καθένας καταλαβαίνει ότι η συγκατάθεση αυτή έχει όρια. Δε χρειάζεται να υπογράψουμε συμβόλαια σε κάθε φωτογραφία. Καταλαβαινόμαστε. Ή έτσι θα έπρεπε, σε μια κοινωνία με βασικές αρχές. Μας το λέγαν οι δικοί μας: Δεν

μιλάμε για τους άλλους. Είτε στο Μπάκιγχαμ είχες μεγαλώσει είτε στην Αγία Τριάδα, η αρχή αυτή ήταν αδιαπραγμάτευτη. Μάλιστα, κάποιοι παλιοί, τραβούσαν φούσκο στα μάγουλα των παιδιών εάν έπιαναν το όνομα τρίτου στο στόμα τους.

Η περίφημη αρχή «το κοινό έχει δικαίωμα να ξέρει» χρησιμοποιείται υπό τον όρο η χρήση του δικαιώματος αυτού να μην καταστρέφει όσα «έχει δικαίωμα να ξέρει το κοινό». Το κοινό άλλωστε, έχει δικαίωμα να τρώει, να εργάζεται, να σπουδάζει, να έχει πρόσβαση σε γιατρό και σε φάρμακο, να γνωρίζει τι κάνουν οι κυβερνήσεις με τους φόρους μας, και τι μαγειρεύονται στα πολιτικά και διπλωματικά παρασκήνια. Το δικαίωμα να ξέρω τι έκανες εσύ χθες το βράδυ, σε ποιά συνταγματικό άρθρο είναι καταχωρημένο;

Κώστας Μάγνης – δημοσιογράφος
(αναδημοσίευση από εφημερίδα ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ)